

KRISLAI

Korporacijų įmonės užsieniuose
Unijų atsakomybė
Hitlerizmas negali laimėti
Tarybiniai "supermarketai"

— J. Gasiūnas —

Amerikinės korporacijos turi savo įmones ir investicijas daugelyje šalių, kur tik gauna prielankias sąlygas ir pigią darbo jėgą.

Cia pažymėsiu tik keletą tokių korporacijų: General Electric turi savo firmas ir samdo darbininkus 98 šalyse, Avco — 39, Ford — 32, Goodyear — 29, General Motors — 26, Chrysler — 25, American Motors — 23, Eltra — 20.

Ir taip eina visa ilgiausia eilė korporacijų, kurios turi savo fabrikus daugelyje šalių, samdo darbininkus pusdykiais, o atvežusios savo produktus iš užsienio čia paduoda brangiai. Iš to pasidaro didžiulius pelnus.

Dabar Jungtinių Valstijų unijos svarstė, kas reikia daryti, kodėl neorganizuoti ir kitose šalyse dirbančius amerikinių korporacijų įmonėse.

Tai būtina unijų pareiga ir atsakomybė, kad ir kitose šalyse amerikinių korporacijų samdiniai būtų organizuoti, išskovotų geresnes darbo sąlygas, aukštesnes algas.

Unijistai seniai to nori, bet AFL-CIO biurokratai visuomet delsia ir delsia, o daugelis amerikinių korporacijų čia mažina savo samdinius, o kitose šalyse plečia savo biznį.

Novelisto James Aldridge labai įdomus raštas "Cambodia: U. S. Myths, Inventions and Plots." Pacituosiu tik porą paragrafų:

"Beveik kiekvieną apribojimą, kokį civilizuotos tautos įpareigoja karui, Jungtinių Valstijų jėgos yra suėmusios Vietname. Jungtinių Valstijų jėgos naudojo gazus, chemikalus, sprogdinčius kulkas ir didžiulį kiekį civilinių bombardavimų napalmu, kuris neturi paralelio istorijoje. Jungtinių Valstijų kariai šaudė ir žudė, kaip jie prisipažįsta, bejėges moteris ir vaikus savo rankų ginklais ir net durtuvais.

"Tik vienatinį JAV ir Saigonas pasiteisinimą skelbia dėl įsiveržimo į Kambodiją, kokį Hitleris naudojo. Šalis turi būti išgelbėta iš komunizmo."

Kaip hitleriniai žygiai buvo sužlugdyti, taip pat ir panašūs amerikiniai žygiai apginti pasaulį nuo komunizmo bus sužlugdyti. Nors gali imti dar daug laiko, bet liaudies kovos bus laimėtos.

Tarybų Sąjunga pradėjo statyti "supermarketus" daugelyje miestų. Jie visai panašūs Jungtinių Valstijų

Automobilių darbininkai jau paskelbė streiką General Motors korporacijai

Detroitas. — Visi General Motors korporacijos darbininkai jau paskelbė streiką. Masiniai piketai veikia visur, kur tik yra General Motors įmonės. Streikas apima ir Kanadoje General Motors fabrikus.

Kelių mėnesių derybose dėl kontrakto atnaujinimo paašikėjo, kad ši korporacija, kaip ir kitos automobilių korporacijos, randasi labai toli nuo patenkinimo unijos reikalavimų.

Šiam streikui parinkta didžiausia ir turtingiausia automobilių korporacija. Kai

šios korporacijos darbininkai streiką laimės, tai ir kitos korporacijos bus priverstos patenkinti darbininkų reikalavimus ir pasirašyti kontraktus.

Trenton, N. J. — Neagrais apgyventame rajone atidarytas taikos centras.

Rio de Janeiro. 81 metų nepriklausomybės sukaktį minint militaristų valdžia čia demonstravo savo militarinę galią. Parade maršavo 25,000 karių.

10 milijonų paskola streikui

Pittsburgh, Pa. — Jungtinė Plieno Darbininkų Unija nutarė suteikti 10 milijonų dolerių paskolą be palūku Jungtinei Automobilių Darbininkų Unijai streiko reikalams.

Unijos prezidentas I. W. Abel pareiškė, kad plieno darbininkai visais galimais būdais rems automobilių darbininkų streiką, kad jis būtų pilnai laimėtas.

Nedarbas padidėjo 12%

Detroitas. — Mieste nedarbas šiuo metu pasiekė 12%. Tai didesnis nedarbas, negu bet kuriame kitame mieste Jungtinėse Valstijose.

Tarp jaunimo nedarbas siekia 23 procentus visos darbo jėgos.

Nelegali parama

Washingtonas. — Slaptuose Justicijos Departamento rinkiniuose yra dokumentas, rodantis dviejų laivų kompanijų nelegalų paskyrimą \$6,000 kai kurių senatorių ir kongresmanų kandidatūroms rinkimuose paremti.

Laivų kompanijos parėmė tuos kandidatus, kurie gali vienokiu ar kitokiu būdu būdami Kongrese už tai atsilyginti jų interesus gindami. Dabar tokios nelegalios paramos tyrinėjamos.

Los Angeles. — Viešbučio gaisre žuvo 25 žmonės ir kiti 25 buvo smarkiai apdeginti.

"supermarketams," kur galima vienu kartu pasirinkti įvairaus maisto ir nusivežti su vežimėliu prie kasos, kur gali už viską kartu pasimokėti.

Maskvoje jau veikia panašūs "supermarketai." Šiais metais bus atidaryta 14 tokių parduotuvių.

Tai bus didžiulis palengvinimas tarybiniam žmoniems.

Militaristų manevrai

Washingtonas. — Gynbos departamentas skelbia, kad ateityje bus mobilizuota nacionalinė gvardija ir rezervistai greitiems militariniams žygiams, o jaunuolių draftavimas nebus padidintas.

Militaristai jaučia, kad tokie jų manevrai gali sumažinti karui opoziciją, kai jaunuolių bus mažiau pašaukta militarinė tarnyba. Tuo sumetimais Nixonas net kalba apie panaikinimą verstinos militarinės tarnybos kada nors ateityje.

Washingtonas. — Darbo Statistikų Biuras skelbia, kad daugiau kaip 4 milijonai darbininkų turi priedinius darbus, nes iš vieno uždarbio sunku su šeimais išsiversti.

Geneva. — Pasaulio Bažnyčių Taryba paskyrė 200 tūkstančių dolerių kovai prieš rasizmą ir rasistinius režimus Afrikoje.

Piketuoja General Motors fabrikus

Detroitas. — Daugiau kaip 1,000 automobilių darbininkų piketuoja General Motors korporacijos fabriką. Jie reikalauja pakelti algas \$1.25 į valandą, taip pat pagerinti darbo sąlygas ir pensijas.

Unijistai automobilių darbininkai pasitarime nusitarė, kad algos būtų nustatytos iki \$5.00 į valandą minimumo.

Tikisi ilgo streiko

Detroitas. — Michigano valstijos mokytojų streikas gali būti "ilgas ir sunkus," pareiškė spaudai unijos vadovas.

Mokytojai reikalauja minimumo algos \$8,250 į metus, maximum — \$15,200, taip pat kitų reformų.

Lėktuvų kidnaperius bausti

Jungtinės Tautos. — Generalinis sekretorius U Thant reikalauja, kad lėktuvų kidnaperiai būtų teisiami ir atitinkamai baudžiami tarptautiniame teisme. Jis tai pasakė atsidarant Jungtinių Tautų Asamblėjai New Yorke.

Tam pritarėjų yra gana daug. Egipto ir Jordano valdžios pasmerkė lėktuvų kidnaperius ir reikalauja juos smarkiai bausti. Jos nurodo, kad tokie kidnaperių žygiai smarkiai žaloja taikos derybas tarp Izraelio ir arabų valstybių.

JAV infliacija gąsdina pasaulį

Washingtonas. — Per pastaruosius 20 metų nuolat didėjusi Jungtinėse Valstijose infliacija gąsdina visą kapitalistinį pasaulį, priverčia daugelį šalių mažinti savo pinigų vertę.

Pirmame šių metų pusmetyje Amerikoje produktų kainos pakilo 5.5 procentais, nedarbas pakilo 5%. 1969 metais Jungtinių Valstijų bendroji produktų gamyba pakilo tik 2.8%, kuomet bendrai pramoninių šalių gamyba per tą patį laikotarpį pakilo 7%.

Nixono administracijos ir korporacijų užtikrinimai, kad Amerikos ekonomikai yra šviesi ateitis, dar nieko gero nedavė.

Austrijos ekonomika svertišalių kontrolė

Viena. — Austrijos pramonė laipsniškai pereina į svertišalių kontrolę. Šiuo metu daugiau kaip 30 procentų darbo jėgos dirba svertišalių kontroliuojamoje įmonėse.

Apie vieną trečdalį visų svertišalių investicijų turi Vakarų Vokietijos pramonininkai ir bankininkai. Jie pasiruošę kontroliuoti beveik visą Austrijos ekonomiką.

10 milijonų metų rukti

San Diego, Calif. — Nacionalinės rūkymo tyrimų įstaigos direktorius Horn skelbia, kad daugiau kaip 10 milijonų amerikiečių metė rūkyti nuo 1966 metų.

Per tą laikotarpį gyvenotojų skaičius paaugo 7 ir puse milijono. 1966 metais rūkytojų buvo 49,400,000, šiais metais — 44,900,000.

Badavimu streikuoja

Asuncion. — Paragvajaus darbo unijų vadai Santader ir Aveiro paskelbė bado streiką, reikalaudami išleisti iš kalėjimo.

Santader išbuvo kalėjime 9 metus, Aveiro — 6 metus. Abiejų sveikata nuo kankinimo kalėjime visai pablogėjusi. Jie gyvena be medikalinės pagalbos ir be gryno oro.

Phnom Penh. — 4,000 Kambodijos kareivių puola partizanus, bet vistiek negali jų išmušti.

Demokratinų jėgų laimėjimas

Bona (TASS-ELTA). — Vakarų Vokietijos militaristų organizacijos — Fronto kareivių sąjungos — plieno šalmo vadovybė buvo priversta atsakyti nuo ketinimo rugsėjo pradžioje Šveicinge sušaukti šios organizacijos "federalinį sąskrydį."

Kaip pažymi Miuncheno "demokratinė akcija," kuri yra užsibrėžusi tikslą kovoti prieš bet kokias militarizmo ir nacizmo apraiškas Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, tą militaristinę sueigą sužlugdė tik vieningas visų demokratiškai nusiteikusių Šveicingo piliečių pasipriešinimas.

Washingtonas. — 11 taikos korpuso narių Panamoje paleisti iš tarnybos ir pašaukti grįžti į Jungtines Valstijas tik todėl, kad jie pasisakė prieš karą Indokinijoje.

Teismas leidžia bausti oro teršėjus

Washingtonas. — Federalinis teismas nutarė leisti New Yorkui ir kitiems miestams traukti atsakomybėn automobilių kompanijas, kurios dar vis neįtaiso saugos automobiliams oro teršimui kontroliuoti priemones.

Dabar svarbu priversti automobilių kompanijas atlikti tai, kad jų automobiliai nebeterštų orą. Bet kompanijos geruoju nesutinka pasiduoti. Jos gali išleisti milijonus dolerių teismams.

Unijistės priešingos siūlomai lygybei

Washingtonas. — Kongresiniame apklausinėjime keletas įžymių unijistų pareiškė, kad siūlomas moterų lygybės su vyrais pataisymas šalies konstitucijai gali būti moterims žalingas darbavietėse.

Jos nurodė, kad daugelyje valstijų moterys yra išsikovojusios specialias moterų apsaugai teises. Priėmus siūlomą pataisymą gali pasisaikinti tos moterų teisės, kuriomis jos dabar naudojasi.

Palestinos arabai sunaikino dar tris lėktuvus; atitaisyti skriaudas reikalauja

Revoliucijos aerodromas, Jordanas. — Palestinos arabų partizanų vadovybė nusprendė sunaikinti dar tris užgrobtus lėktuvus. Šeštadienį jie buvo susprogdinti ir sudeginti. Visų užgrobtų lėktuvų žmonės buvo laiku iš lėktuvų paleisti ir nuvesti į Jordano sostinės viešbutį.

Partizanų vadovybė reikalavo paleisti iš Vakarų Vokietijos, Šveicarijos, Anglijos ir Izraelio kalėjimų partizanus. Pirmosios trys sutiko paleisti, bet Izraelis

nesutiko. Partizanų vadovybė skaito, kad jos reikalavimas nebuvo pilnai patenkintas, todėl tie trys lėktuvai buvo sunaikinti (prieš daugiau savaitę laiko buvo sunaikintas Pan American lėktuvas Egipte).

Partizanų vadovybė sako, kad tokiais žygiais jie atkreipė pasaulio dėmesį, kokio didžiulį skriauda jiems padaryta, kai Izraelis užgrobė jų žemes ir kitą turtingą, išvarė juos visai iš Palestinos. Jie reikalauja grąžinti užgrobtas žemes.

54 valstybės pasmerkė Ameriką

Lusaka, Zambia. — 54 valstybių atstovų konferencija priėmė rezoliuciją, pasmerkiančią Jungtinių Valstijų agresiją Indokinijoje ir kitur.

Neutralinių šalių konferencijoje nusitarta teikti paramą kovojančiai Pietų Afrikos, Indokinijos ir arabų liaudžiai.

Etiopijos imperatoriui Haile Selassie pasiūlius konferencija nusitarė skelbti politinį ir ekonominį boikotą Pietų Afrikai, Rodezijai ir Portugalijai, kurios palaiko rasistinę priespaudą.

Pekinas. — Kinija pasmerkė Tarybų Sąjungos ir Vakarų Vokietijos nepuolimo sutartį, kaip Europos žmonių išdavikišką, nes sutartis sutvirtina taiką.

Tarptautinė paroda jau užsidarė

Osaka, Japonija. — Pasaulinė paroda Expo-70 užsidarė rugsėjo 13 d. Per 183 dienas ją aplankė 64 milijonai žmonių.

Tai pirma pasaulinė paroda Azijoje. Ji pavyko geriausia.

Vėliausios žinios

Saigonas. — Amerikos karinė komanda paskelbė, kad per vieną rugsėjo 17 dieną liaudiečiai nukirto net 17 Amerikos helikopterius. Komanda nesako, kiek amerikiečių kareivių žuvo su tais helikoteriais.

Phnom Penh. — Kambodijos liaudiečiai užkirto kelį militarinės valdžios armijai, susidedančiai iš 4,000 kareivių. Jai yra pavojus visiškam sunaikinimo. Nuostoliai užmuštais ir sužeistais dideli.

Saigonas. — Pereitą savaitę Pietų Vietname vėl krito 55 amerikiečiai, o sužeistų daugiau kaip 300.

Nedarbas Venesueloje

Karakas (TASS-ELTA). — Venesueloje yra maždaug 700 tūkstančių bedarbių, pareiškė Venesuelos Vieningojo darbo žmonių centro pirmininkas Kruzas Vilijegas, kalbėdamas antrojeje Laros valstijos profsąjungų asamblėjoje. Vien Laros valstijoje darbo neturi 140 tūkstančių žmonių — 80 procentų visų savaveiksmiškų tos valstijos gyventojų, pasakė Kruzas Vilijegas.

Jis pažymėjo, kad samdinių nedarbas sukėlė Amerikos produktų importas, dėl kurio šalies žemės ūkį yra ištikusis stipri krizė.

Svarsto koncentracijos stovyklų klausimą

Washingtonas. — Justicijos departamento viršininkas Yeagley kongresiniame apklausinėjime siūlė panaikinti McCarrano akto skyrių, kuris palaiko koncentracijos stovyklas, bet kartu jis ir teisingai skyrių, veidmainingai kalbėdamas.

Koncentracijos stovyklos buvo įsteigtos antroje pasaulinio karo metu. Jose daugiausia buvo uždaryti japonų kilmės, taipgi nemažai vokiečių kilmės žmonių. Pasiremama McCarrano aktu, valdžia gali uždaryti tas stovyklas prieškarinius kovotojus ir kitus valdžios priešus.

Viena. — Mirė amerikietis Noel Field, buvęs valstijos departamento viršininkas, 1954 m. išvykęs į Vengriją ir daugiau iš ten negrįžęs. Ilgai sirgo vėžiu. Buvo smarkus kovotojas už socializmą.

Varšuva. — Lenkija stato aukščiausią radio bokštą pasaulyje. Bokštas bus 2,100 pėdų aukščio (N. Y. Empire State pastatas turi 1,472 pėdas aukščio). Statyba bus baigta 1973 m.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Automobilių pramonės darbininkų streikas

SENIAI pranašautas automobilių darbininkų streikas jau prasidėjo. Tai dar nėra visuotinis streikas. Jungtinė Automobilių Unija (United Automobile Workers) strateginiams sumetimais paskelbė streiką tikiai General Motors korporacijai. Paliesta 343,000 darbininkų—321,000 Jungtinėse Valstijose ir 22,000 Kanadoje. Nugalėjus šį automobilių gamybos milžiną, kitos mažesnės ir silpnės kompanijos turės „geruoju“ pasiduoti. Tai vienas unijos išrokavimas. Kitas, irgi svarbus, tai kad kitų kompanijų darbininkai dirbdami, galės dalį savo uždarbio atiduoti streikuojančių automobilių sušelpimui. O kad daugeliui darbininkų tokia pagalba pasidarytų labai reikalinga, jeigu streikas užsitęstų kiek ilgiau, tai gerai žinoma iš streikų istorijos. Yra darbininkų, kurie gyvena tik „su ta diena.“ Tiesa, unija savo streikų fonde turi \$120,000,000, bet jų ilgam streikui neužtektų. Jau dabar, prasidėjus streikui, unija General Motors kompanijos darbininkams moka nuo \$30 iki \$40 savaitėje pašalpos.

Tačiau spėjama, kad šis streikas nebus ilgas. Darbininkams laimėti perspektyvos esančios geros.

Svarbiausi reikalavimai yra trys. Pirmas reikalavimas liečia darbininkų pensijas. Ir ginčas eina ne dėl jų dydžio. Unija reikalauja ir kompanija sutinka mokėti \$500 į mėnesį iš darbo pasitraukusiam darbininkui, kai jis būna išdirbęs 30 metų. Skirtumas tik dėl darbininko amžiaus. Korporacija sako, kad pensija iki darbininkui tik tada, kad jis bus išdirbęs jos fabrike 30 metų ir sulaukęs 58 metų amžiaus. Tuo tarpu unija reikalauja, kad amžius būtų neribotas, tai yra, nežinint, kokio amžiaus jis yra, bet jeigu jis išdirbo 30 metų, turi teisę pasitraukti iš darbo su pilna pensija.

Kitas reikalavimas, tai algų pakėlimas. Korporacija siūlo pridėti 38 centus į valandą, o unijos reikalauja 61.5 cento. Ir trečias reikalavimas kalba apie pakėlimą algų, kylant pragyvenimo reikmenų kainoms ateityje. Korporacija siūlo per 3 metus pridėti tik 28 centus į valandą, o unija reikalauja, kad kiekis nebūtų nustatytas, kad jis būtų sprendžiamas pagal pragyvenimo pabrangimą kasmet.

Šiandien automobilių vidutinė alga esanti \$196.47 savaitėje.

Sakoma, kad streikuojančių darbininkų ūpas labai pakilęs. Apie fabriko operavimą skebais nėsą nė kalbos, nes darbininkai gerai organizuoti ir laikosi solidariškai. Netenka nė kalbėti, kad šio automobilių streiko laimėjimas būtų didelis paskatinimas kitų pramoninių darbininkams kelti naujus reikalavimus. Juk infliacijai ir kainų kilimui galo nesimato. Visos prezidento Nixono ir jo padėjėjų pasakos apie infliacijos sulėtėjimą arba kad tuoj prasidės visiems „geresni laikai,“ yra tikrai propaganda žmonėms akis dūmti. Naujiems streikams ir algų pakėlimo reikalavimams sąlygos pribrendusios visose pramonėse.

Amerikiečiai sveikina čiliečius

AMERIKOS Komunistų Partijos Politinis Komitetas pasiuntė Čilės Komunistų Partijai ir visiems pažangiejiems karštus sveikinimus su jų didžiule pergale įvyksiuose rinkimuose. Amerikinė partija Čilės komunistų ir socialistų kandidato Salvador Allendės gavimą daugiausia balsų rinkimuose laiko iš tikrųjų dideliu laimėjimu.

Amerikos komunistai tačiau persergsti Čilės liaudį, kad reakcinės jėgos kėsinsis Allendei neužleisti prezidento vietos. Todėl jai tenka budėti ir dar stipriau suglausti savo eiles po darnios visų pažangiųjų jėgų koalicijos vėliava, kad visos reakcijos atakos būtų atmuštos.

Kaip žinia, Čilėje pralaimėjusios partijos ir grupės mobilizuoja daugiausia balsų gavusiam kandidatui neužleisti vietos. Kalbama apie armijos paėmimą galios iš savo rankas. Nereikia nė aiškinti, kad mūsų šalies vyriausybė ir kapitalistinės jėgos uoliai padeda Čilės reakcijai neduoti laimėjusiam kandidatui užimti prezidento vietą. Bet reikia tikėtis, kad tos pastangos bus Čilės liaudies solidarumo paverstos niekais.

Jungtinių Tautų tarptautinis vaikams nepaprastos pagalbos fondas šiemet suteiks Zambijos 70,000 skurdžių vaikų su pienu keptų sausainių.

Los Angeles. — Šioje apylinkėje jaustas žemės drebėjimas, nepadaręs nuostolių.

Manila, Filipinai. — 140 žmonių žuvo nuo didžiulės vėtro, kuri padarė daug nuostolių. Daugiau kaip 15,000 žmonių liko be pastogės. Valdžia pasiuntė nukentėjusiems šiek tiek pagalbos.

Kuo daugiausia parengimų „Laisvė“ paramai.

Kas ką rašo ir sako

TEISINGU KELIU

Gerai, kad Lietuvos spaudoje vis daugiau ir plačiau vystoma kova prieš girtuokliavimą. Antai, Vilniaus „Tiesoje“ (rugsėjo 2 d.) savo straipsnyje „Miestas šiandien ir rytoj“ Panevėžio miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Br. Račkus, apsidžiaugęs, kad gražiai kyla gyventojų kultūrinis lygis, kreipia dėmesį į kol kas ne-nugalėtą blogį, būtent, Lietuvos gyventojuose paplitusį girtuokliavimą. Ir jis sako:

„Girtuokliavimas — ištiso blygybių srauto pradžia. Kol kas mes nerandame vaistų prieš šį visuomenės vėžį. Vien įtikinėjimais ir gražiais žodžiais vargu ar laimėsime. Reikėtų griežtesnių administracinių priemonių.“

To paties dienraščio rugsėjo 4 dienos laidoje skaitome korespondento E. Uldikio straipsnį „Nepriimtina kaina.“ Jame autorius duoda pavyzdį, kaip vienas geras žmogus per girtuokliavimą galą gavo. Straipsnio autorius smarkiai plaka Kretingos komunalinių įmonių kombinato vairuotojus ir vadus, kurie vietoje padėti kovoti prieš girtuokliavimą ir nuo tos vėžio ligos gydytis, patys užsiima girtuokliavimu. Paminėtu žmonių ir pavardes.

Uldikis savo labai puikų propagandinį straipsnį prieš girtuokliavimą baigia:

„O tragedija neišpūsta. K. degtinė nuvedė į kapus. Kasdien, slydžiu pavojingų kelių važinėja dalis kombinato vairuotojų. Jame iki nelaimės — tik vienas žingsnis. Ir kas žino, kada ir kas jį žengs sekantis!“

Neveiklumas šiuo atveju — labai brangi ir mums, tarybinams žmonėms, nepriimtina kaina.“

Galima pridurti, kad ir iš Lietuvos sugrįžę turistai pasakoja pastebėję pernelg plačiai paplitusį svaigalų vartojimą. Reikia tikėtis, kad vystoma spaudoje apšvietos proaganda prieš girtuokliavimą apsilauks pilnais laimėjimais. Mes ne mažiausiai neabejojame.

ISTORIKAS J. JURGINIS PRIEŠ ISTORIJOS MOKSLO „GRABORIUS“

Šių metų rugpjūčio 16-23 dienomis Maskvoje įvyko XIII tarptautinis istorikų kongresas. Įžymūs lietuvių tautos istorikas Juozas Jurginis savitraštyje „Literatūra ir menas“ (rugs. 5 d.) straipsnyje „Istorijos saulėlydis ar atgimimas?“ smarkiai bėra tuos mokslininkus, kurie norėtų istorijos mokslą palaidoti ir pamiršti.

J. Jurginis sako:

„Kalba ir ginčai sukosi apie istorijos mokslą, visuomeninių mokslų motiną. Kada Herodotas su Tukididu antikiniame pasaulyje pradėjo šį mokslą, nebuvo geografijos, archeologijos, etnografijos, ekonomikos, sociologijos. Šiuos mokslus amžių bėgyje pagimdė istorija. Jos dukterys pasirodė tokios nedėkingos, kad imė nebeprisąžinti gyvenimo mokytojos garbės savo mo-

tinai, ir ekonomistai drįsta akipėsiškai klausyti istorikus, kokį ekonominį efektą liaudies ūkyje duoda istorija? Kaip dabartį ir ateitį tvarkyti, kaip darbo žmonių gerovę kelti, galinti pamokyti ekonomika ir sociologija, bet ne istorija. Istorija galinti pasirūpinti savo antkapium.“

„Aštriai sukritikavęs tuos, kurie istorijos mokslu nebepripažinti, istorikas J. Jurginis savo straipsnį baigia:

„Ir kapitalistinėje, ir socialistinėje visuomenėje gyvenantieji žmonės nori suprasti dabartį ir ateitį, todėl jie stato klausimus praeičiai: artimai, tolimai, ir net labai tolimai. Gyvenimui keičiantis, be galo keičiasi ir klausimai. Ieškant juos atsakymo, keičiasi buvusių įvykių reikšmė, būvę reikšmingi dalykai tampa nereikšmingais, savaime suprantamais, ir atvirkščiai.“

Istorijai saulėlydis negrasia. Jos, humanitarinio mokslo, reikšmė ne mažėja, o didėja. Kas klausia, kokį ekonominį efektą liaudies ūkyje duoda humanitarai, turėtų įsigilinti į vieną svarbiausių socialistinės ekonomikos rūpesčių — į darbo našumo kėlimą ir mokslinį darbo organizavimą. Lengva įsitikinti, kad darbo našumas priklauso ne tiek nuo kapitalinių inžinierių, ir technikos, kiek nuo gamintojo materialinio ir dvasinio intereso. Ne vien mašinos ir ne plėšymasis darbe lemia sėkmę ekonominėje kovoje. Tai lemia visuomenės kultūra, kuri šiuo metu nebeįmanoma be intelektualaus mąstymo. Reikia prisotinti visuomenę mokslu, o be humanitarų tai padaryti neįmanoma.“

IR ČIA LIETUVIŲ PASIŽYMĖTA

Lietuvos spaudoje skaitome pranešimą iš Prancūzijos:

„Iš Prancūzijos, Šamono miesto, kuriame vyksta tarptautinė meninės fotografijos paroda, atskriejo džiugi žinia.“

Šioje meninės fotografijos parodoje, kurioje dalyvauja 31 šalies fotomeistrai, eksponavo savo darbus ir trys Tarybų Lietuvos atstovai: Antanas Sutkus, Romualdas Rakauskas ir Marius Baranauskas. Pastarajam už darbą „Kareiviai grįžta namo“ paskirtas Prancūzijos fotografijos draugijų nacionalinės federacijos diplomatas.“

MALDAUJA NEBESIPĖŠTI DĖL KOPYČIOS

Brooklyn juozapiečių „Darbininkas“ (rugs. 9 d.) beveik per ašaras maldauja liautis peštis dėl tos nelaimingos koplyčios. Tos peštynės, girdi, nei tautai, nei bažnyčiai naudos neneša.

„Darbininko“ redaktoriai siūlo lietuviškus „šventuosius“ ir „kankinius“ įamžinti kitokiomis priemonėmis. Siūlo „paruošti leidinį, sava ir nesava kalba, apie tuos ganytojus kankinius.“ Tai būtų, girdi, dar kur kas protingiau ir praktiškiau. Juok kuris

gi lietuvis galės nuvykti į Romą ir savo akimis pamatyti tą koplyčią su lietuviškais „šventaisiais“? Na, o tokį leidinį su jų vardais galėtų išgityti kiekvienas.

Tas reiškia, kad vėl bus renkamos iš Amerikos lietuvių aukos tų nelaimingųjų „šventųjų“ įamžinimui leidnyje. O gal vyskupas Vincas Brizgys dalį tų surinktų kelių šimtų tūkstančių dolerių koplyčios pastatymui tebesinėšioja kišenėje ir apmokės siūlomo leidinio išleidimą? „Darbininko“ redaktoriai žino ir turėtų paaiškinti, nes jie irgi susilę agitavo už aukojimą koplyčiai.

TEISINGAI BARA MOKYTOJUS

Kanadiškių „Liaudies Balsas“ rašo apie Kanados mokytojus. Rašo ir bara. Sako:

Pastaruoju metu pasirodė spaudoje mokytojų organizacijų pasisakymai prieš vyriausybės pastangas praplėsti nedarbo apdraudos apimtį, įtraukiant net ir mokytojus. Mokytojai beveik vienbalsiai nenori būti įtraukti. Girdi, kam jiems reikalinga apdraudimo nedarbo, jeigu jie nesitiki būti bedarbiais.

Jiems reiktų atsiminti, kad didžiulia ir darbininkų nebuvimo bedarbiais ir gal nebūs. Bet jie moka nedarbo apdraudimo fondan nuo pirmos dienos. Ir Liaudies Balsas darbininkai moka nuo pirmos dienos, nors iš to fondo negavo nei cento.

O bedarbių skaičius auga. Veikiausiai atsiras bedarbių ir mokytojų tarpe. Jungtinėse Amerikos Valstijose kalbama, kad nuo 100,000 iki 300,000 naujai baigusiu mokytojų mokslą negalės gauti darbo. To paties galima tikėtis ir Kanadoje.

Nuotraukoje matome vieną iš jubiliejinės liaudies meno parodos salių. (K. Liubšo nuotrauka)

PASAULIO SPALVOS

Pasaulio spalvos ir skambėjimas
Man guodžia širdį vizados,
Ir sodų žydinčių mirgėjimas,
Ir lapų krintančių švytėjimas
Manęs žavėjęs nenustos.

Girdžiu aš žvalų vėjo ūžesį
Ir šlamesį sunkių bangų.
Lyg laivą, vėtroj nesudužusį,
Matau aš saulę už langų.

Matau tarp lapų rausvą obuolį
Ir vėsnios nubertas šakas,
Ir aukštą sidabrinį topolį,
Į dangų keliantį rankas...

O, kokia laimė eiti vakarą
Šviesiais gimtųjų laukų takais,
Sekt saulės gėstantį ugniakurą,
Užkurta, rodis, ties pat langais,

O kai užges diena atvėsusi,
Aš, kupinas nakties liūdno,
Zvaigždynais amžinai gėrėsiuosi
Po darbo rimstančios dienos.

A. Venclova

A. Petrika

Negrų savitarpio nesantaika

Negrų gretose didelis nesutarimas, jeigu neaktualus skilimas. Kovingieji negrai, aktivistai, liberalai bei radikalai, baltųjų pažangiečių padedami, — nuo seniai kovojo už pilietinę, intelektualinę ir materialinę lygiatęsiybę bei lygybę: už teisę kartu su baltaisiais žmonėmis dirbti tose pačiose įstaigose, už lygią algą, už teisę gyventi tuose pačiuose namuose, už bendras mokyklas, už teisę naudotis tais pačiais viešbučiais, valgyklomis, restoranais, parkais, apšvietimais, išvietėmis ir kitais viešais įrengimais.

Per pastaruosius 20 metų negrai daug pasiekė. Jų sandoma daugiau pramonės bei prekybos srityse, sulyginta jų teisės mokyklose, policijoje, gaisrininkų komandoje, armijoje, kariuomenėje laivne, mokytojų kadruose, profesoroje, universitete, valdininkų bei tarnautojų gretose ir t. t. Vyriausiasis šalies teismas išsprendė daug bylų negrų naudai.

Tačiau pasirodo, kad tai yra tik oficialus gestas, kad faktinės desegregacijos lygiatęsiškumo nėra ne tik pietinėje JAV dalyje, bet ir šiaurinėje. Policininkai, gaisrininkai, mokytojai bei tarnautojai — laikosi atskirai, rasiinė segregacija-pasiskirstymas tūlais atvejais net paastrejus. Baltieji policininkai turi savo atskirą sąjungą (uniją), juo dieji (negrai, portorikiečiai, haitiečiai, vakariniai indėnai ir kiti tamsiaodžiai) savo. Jie nesutinka, barasi, kartais net apskulia. Sanitarijos departamente (gatvių valyme), kur daugumą sudaro italai, ir tie su negrais

nenori bendrauti. Gyvenvietėse baltieji nenori, kad šalia jų įsikurtų juodai lietis ir pan. Teisingai lietuvių patarlė sako: „Arklį gali prie vandeno priversti, bet negali priversti gert.“

Pietuose šis klausimas seniai keliamas negrų aktivistų sambūriuose. Š. m. rugsėjo mėn pradžioje Mobile mieste, Alabamos valst., įvyko didelės negrų organizacijos CORE (Congress of Racial Equality) trijų dienų suvažiavimas, kuriame dalyvavo suvirš 600 delegatų. Priimtoje rezolucijoje nedviprasmiškai pasisakyta prieš rasinę desegregaciją mokyklose, prieš bendravimą baltųjų su juodaisiais, prieš baltuosius mokytojus, kaip nekompetentus ir pan. Jie reikalauja pilno juodųjų atsiskyrimo nuo baltųjų gyvenamosios sritys klausimu ir kt. Jie nori, kad negrų gyvenamose rajonuose jie turėtų atskiras mokyklas, atskirus mokytojus, mokyklų direktorius bei kitus pedagogus. Tas duoda teisę baltiesiems rasistams reikalauti tokių pat teisių baltuosiuose rajonuose.

Tokia CORE programa veda prie senosios rasiinės segregacijos, rasių pasiskirstymo, prieš kurią negrai aktivistai ir baltieji liberalai bei pažangiečiai per eilę metų kovojo. Už tokį lygiatęsiškumą kovojo, ir dabar kovoja, seniausia ir didžiausia Amerikos negrų organizacija NAACP (National Association for the Advancement of Colored People). Ji stoja už vienalytinę - monolitinę amerikiečių tautą, už lygias sąlyses visiems ir visų bendrą darbą bei gyvenimą; prieš bile kokį pasiskirstymą pagal rases, tautas, odos spalvą, tikybą, sektą ar kita ką.

Tokį separatizmą ne tik mokytojų atveju, bet gyvenamųjų rajonų ir kt. pilnai remia pietinės sritys baltieji rasistai.

CORE aktyvas paskelbė filosofinę, ideologinę ir taktinę kovą NAACP veikėjams, kuriuos jie vadina „senosios gvardijos aristokratais,“ „dėdėm Tomais“ ir pan. (Legendinis „dėdė Tomas“ buvo negras vergas, kuris jo savininkams labai pataikavo ir dėl to buvo giriamas.)

(Kaip išsispres šis keblus klausimas ir kokios bus jo pasėkos — sunku pasakyti. Tačiau tokia fracinė kova nežada negrams nieko gero; tai ardo jų vieningą frontą, kuris jų rasei taip reikalingas!

Kasmet daugiau kaip po 1,000 bekono

Švenčionys. — „Iljiciaus riasaikų“ kolūkio kiauilių sėrėjai Veronika ir Francas Kežunai jau ne pirmus metus nupeni daugiau kaip po tūkstantį bekono. Šiemet jie įsipareigojo nupenėti 1,300. Nuo metų pradžios į mėsos kombinatą išvežta daugiau kaip pusšesto šimto Veronikos ir Franco nupentų bekono.

1971 metų balandžio mėnesį „Laisvei“ sukaks 60 metų. Ruoškimės šios sukakties plačiausiam atšymėjimui.

Krislai iš Lietuvos

1. "Pridėkite rankas prie mūsų gyvenimo pulso!"

Ryšium su Tarybų Lietuvos atkūrimo 30-mečiu ir įstojimu į Tarybų Sąjungos respublikų šeimą "Tiesa" įžanginiame straipsnyje pacytavo reikšmingą skaitytosios balsą. Tai mokytojos iš Molėtų **Aldonos Urbonienės** laiškas, kuriame ji rašo:

"...Aš norėčiau, kad šalia manęs šiandien atsistotų tie, kurie tada pasalūniskais balsais šnypštė: 'Nebeliks Lietuvėlės... Žus lietuviška kalba. Amžiams nutils lietuviška daina'."

Aš norėčiau, kad šiandien šalia manęs atsistotų ir tie, kurie tada dūsavo: 'Netikėsime, kol nepačiūpinėsime...' Klausykite, kaip šiandien skamba lietuviška daina! Ją dainuoja mūsų šalies jaunystė, ir jos aidą eterio bangos išnešioja po visą platųjį pasaulį. Pridėkite rankas prie mūsų gyvenimo pulso! Jis stiprus, galingas, kaip niekad!"

Tie paprasti, bet iš širdies gelmių einą žodžiai geriausiai pasako tai, ką jaučia šiandien Lietuvos liaudis. Lietuvių tautos milžiniškoji dauguma, jos darbo žmonės, prieš 30 metų gausiomis manifestacijomis sutikusi fašistinio režimo griuvimą ir tarybų valdžios atkūrimą, pareiškė savo džiaugsmą ir pasitikėjimą nauju, socialistiniu gyvenimu.

Tą pasitikėjimą ji išsaugojo per sunkius ir žiaurus karo metus, nežūrint hitlerininkų ir jų sėbrų lietuviškųjų nacionalistų atkaklios propagandos. Lietuvių tautos išmintis pasirodė daug aukštesnė už tų "aukštos inteligentijos" atstovais save vadinusių buržuazijos šulų ir jų pataikūnų konjunktūrinius iškaiciavimus, kurie nuvedė juos iki keliaklupsčiavimo prieš Hitlerį ir jo tarnus. Išskyrus saujelę išdavikų ir galvažudžių, hitlerininkai nesurado saujymės paramos Lietuvos žmonėms.

Mokytojos **A. Urbonienės** laiškas ir jos mintys yra geriausias atsakymas tiems, kurie tęsia tarnavimą kito plauko reakcininkams bei imperialistams ir stengiasi apgaudinti emigracijoje atsidūrusius tautiečius melais ir šmeižtais apie Tarybų Lietuvą ir dabartinį lietuvių tautos gyvenimą.

2. Literatūrinio gyvenimo kronika

"Vagos" leidykla išleido 444 puslapių knygą "Literatūrinio gyvenimo kronika" (tiražas 4,000 egz.). Ją paruošė Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, redagavo **J. Lanckutis**. Kronika apima 1940-1960 m. laikotarpį, nes vėlesnių metų literatūrinio gyvenimo įvykiai atspindi kasmet pasirodantiame "Literatūros ir meno metraštyje." Pradedama 1940 metų birželio įvykiais, kada sudaryta Liaudies vyriausybė, kurios sąstate buvo trys rašytojai — **J. Paleckis**, **V. Krėvė-Mickevičius** ir **A. Venclova**. Į Liaudies Seimą buvo išrinkti rašytojai **P. Cvirka**, **L. Gira**, **A. Gu-**

zeičius, **A. Venclova** ir kiti.

Leidinyje sužymėti visi svarbesnieji literatūrinio gyvenimo įvykiai: rašytojų suvažiavimai, plenumai, pasitarimai, jubiliejai, kūrybinių sekcijų veiklos faktai, reikšmingesni literatūros vakarai ir susitikimai su skaitytojais, kontaktai su kitų respublikų ir užsienio rašytojais, literatūrinės diskusijos, svarbesnių kūrinių pasirodymai, pirmieji kritikos atsiliepimai apie juos, originalių pjesių pastatymai teatruose, pirmosios daugelio tuo laikotarpiu į literatūrą atėjusių rašytojų publikacijos, svarbesnių grožinių kūrinių ir straipsnių pasirodymai vienasąjunginėje bei brolišku respublikų spaudoje ir kiti įvykiai.

Kronikoje taip pat pateikiami kasmetiniai respublikoje pasirodžiusių originalių grožinių kūrinių ir kritikos bei literatūros mokslo darbų sąrašai. Taip pat suregistruoti kiekvienais metais pasirodę lietuvių literatūros kūrinių vertimai į kitas kalbas (įtraukiant ir klasikų vertimus). Medžiagą rinko **A. Adiklytė**, **E. Stančikas**, **D. Straukaitė**, kalbą tvarkė **J. Petronis**. Rankraštį peržiūrėjo **K. Korsakas** ir **A. Venclova**.

3. Tarybų Lietuvos ir JAV krepšinininkų rungtynės

Talpine įvykusios Tarybų Lietuvos ir JAV krepšinininkų komandų rungtynės sukėlė didelį susidomėjimą ne tik sporto mėgėjų tarpe. Nors ir retai seku tokias rungtynes, bet šį kartą nevalgiau atsitraukti nuo televizoriaus, kada tos rungtynės buvo transliuojamos.

Tarybų Lietuvos komandai teko pirmą kartą žaisti su Jungt. Amerikos Valstijų krepšinininkais. Gerokai buvome nustebę, kad žaidimui prasidėjus geroką laiką mūsiškė komanda pirma, ir tik žaidimui jau įpusėjus amerikiečiai pradėjo įgyti persvarą.

Pirmas puslaikis baigėsi 5 taškų persvara amerikiečių naudai. Deja, antrojo puslaikio pradžioje mūsiškams kaž kaip nesisekė ir jie ilgai negalėjo imesti kamuolio į krepšį. Tik vėliau padėtis pagerėjo, bet jau sunku buvo amerikiečius pavyti. Tačiau rezultatas

82:69 nebuvo kažkokių katastrofiškų pralaimėjimų. Gaila, kad dėl išvykimo mūsų komandoje nebuvo **Paulausko**, kuris daug prisidėjo prie Tarybų Sąjungos rinktinės pergalės prieš amerikiečius Maskvoje. Visų įsitikinimu, jei būtų dalyvavęs **Paulauskas**, laimėjimo būtų mės pasidžiaugęs.

Idomu, kad Estijos komanda laimėjo prieš amerikiečius, o paskui mūsiškė komanda nugalėjo estus.

4. Buržuazija nemėgo žemaitės

Reakciniai raševos užsienyje sumanė prikaišioti, kad, girdi, Lietuvoje **žemaitė** dabar esanti mažiau gerbiama. Išvadą jie padarė iš to, kad **žemaitės** gimimo 125-metis nebuvo taip iškilmingai pažymėtas, kaip 100-metis, kuris sukako 1945 metais.

Tai, žinoma, eilinė reakcininkų išmonė, nes pagarbą **žemaitėi** Lietuvoje nekiek nesumažėjo. O kad 100-mečio data yra svarbesnė už kitas datas, tai suprantamas dalykas. Bet ir 125-mečio proga **žemaitė** buvo ir spaudoje paminėta, o vietoje sukaktuvinio vakaro buvo suruošta istisa mokslinė konferencija, skirta **žemaitės** kūrybai. Numatoma Vilniuje pastatyti **žemaitės** paminklą, o 11 kolūkių įvairiose Lietuvos vietose, daugiausiai susijusios su rašytojos gyvenimu, padidinti jos vardu. Gi svarbiausia — didžiuliais tirražais išleisti ir toliau leidžiami **žemaitės** raštai.

Kas tikrai nemėgo **žemaitės**, tai Lietuvos buržuazija. Pakanka tik to fakto, kad grįžusi iš Amerikos **žemaitė** negalėjo surasti jos raštų leidėjo. O jai mirus tik dėka jos bičiulių **Bulotų** rūpesčiui per ilgą laiką raštai buvo išleisti. O jų IV tomas buvo su laikytas ir tik po pažangiųjų visuomenės protestų, po **K. Korsako** straipsnio "Kultūroje," pavadinto "Neslėpkit **žemaitės!**" 1931 m. tas tomas buvo pradėtas platinti. Bet ir tai jo tirražo didžioji dalis pasiliko "Dirvos" bendrovės sandėliuose Marijampolėje ir žuvo fašistams bombarduojant miestą.

Kitais metais, 1971 m. gruodžio 7 d. sukaks **žemaitės** mirties 50-metis. Buržuazija nemėgo **žemaitės**, bet ir ji buržuazijos nemėgo. Grįžusi į Lietuvą iš Amerikos, **žemaitė** skaudžiai nusivylė tuometine santvarka, savanaudišku buržuazijos elgesiu. Rašytoja **G. Petkevičaitė-Bitė** pasakojo, kad **žemaitė**, susijaudinimo perimta jai sakiusi: "Grįžau į Lietuvą — Lietuvos neberadau! Neradau nei brolybės, nei vargai nesumažėjo... tik turtų grobstymas, tik karo lauko teismai... tik sušaudymai!"

žemaitė kalbėjo tai, ką jautė darbo liaudis. Ne pagrindas, nusivylę buržuazine santvarka, tūkstančiai Lietuvos darbo žmonių pradėjo emigruoti į užsienį.

J. Paliukonis

Vilnius, 1970. VIII. 30

Įvairumai

Lenkijos centre, penkių metrų gylyje, geologai rado jūrų smėlio su gintaro gabalėliais. Mokslininkų nuomone, tai liekanos sąsiaurio, prieš daugelį milijonų metų jungusio Baltiją ir Juodąją jūras.

Tyrinėjant vandenynų sroves, naudojami ne tik sudėtingi prietaisai, bet ir paprasčiausi buteliai. 1966 metais Kanados mokslininkai įmetė į vandenyną 15 tūkstančių alaus butelių, amerikiečiai — 156 tūkstančius.

Didžiausias pasaulyje botanikos sodas yra Londone. Jis užima 110 hektarų. Čia yra 34 tūkstančiai rūšių įvairiausių augalų.

Beroliui Kaizeriui tėvas mirdamas paliko 25 muzikos instrumentus. Kaizeris dabar yra vienos Brandenburgo parduotuvės muzikos prekių skyriaus vedėjas. Jis ne tik išsaugojo tėvo palikimą, bet ir jį papildė. Rinkinyje yra 1786 metų pašto trimitas, 320 metų amžiaus smuikas, įdomių instrumentų net iš XV amžiaus. Turistai ir šiaip ekskursantai visus juos dabar gali pamatyti Brandenburgo vartų akmeniniame bokšte.

San Blase (Panama) vienos genties mergaitės iki 12 metų visos vadinamos vienu vardu Titi (išvertus — "gėlelė"). Nuo 12 metų kiekviena pavadinama individualiu vardu.

Specialistai apskaičiavo, kad bangos ir srovės kasmet atplėšia nuo krantų apie pusantro kubinio kilometro grunto, o upės per metus išneša dar apie 12 kubinių kilometrų žemių. Be to, upės kasmet nuveža į vandenyną apie 3-300 milijonų tonų ištirpusių medžiagų (geležies, aliuminio, fosforo, kalcio, magnio, azoto ir t. t.).

Alpėse, kur Italija susisiekia su Prancūzija, stūksa aukščiausias Europoje kalnų masyvas — Monblanas. Daug amžių jis buvo didžiausia kliūtis kelyje iš Romos į Paryžių. Aplenkdami jį, keliautojai sugaišdavo daug laiko. Dabar po Monblanu iškastas didžiausias pasaulyje automobilų tunelis. Jo ilgis 11 kilometrų 600 metrų; kelias iš Romos į Paryžių sutrumpėjo 200 kilometrų vasarą ir 350 kilometrų žiemą.

"Laisvės" Reikalais

Mūsų pažangieji laisviečiai, atsinaujindami prenumeras, nepamiršta ir prisidėti su dovanomis prie laikraščio, prie vasarinių įplaukų. Prašome pasiskaityti: Gerbiamieji: Čia randate auką \$50, varde mano mirusių tėvų, Augusto ir Zofijos Zmitrų ir sesutės Viktorijos Zmitraitės-Miller. Draugiškai, **Bronė ir Valteris Keršuliai**, Brooklyn, N. Y.

Rugsėjo 6 d., pas dd. Ramanauskus, Sellersville, jų ūkyje, prie Administracijos stalo priėjo mūsų geras laisvietis, wilkes-barrietis Antanas Globičius, ir sako: Lilija — neseniai atšvenčia savo gimtadienį, birželio mėnesį man sukako 76 m. amžiaus, tai va, duodu laikraščiu "Laisvei" \$76, tai bus po dolerį už kiekvieną mano gyventų metų...

Varde viso "Laisvės" kolektyvo tariau Antanui **Ilgiausių metų!** Daug sėkmės tau Antanai, būk sveikas ir laimingas.

Priėjo ir kiti piknikieriai Ramanauskų ūkyje, jie irgi gražiai prisidėjo su dovanomis: Sta jie:

J. S. Deltuva, Baltimore, Md.	\$40.00
E. Katiniene, Easton, Pa.	20.00
Agota ir Kazys Naravai, Shenandoah, Pa.	15.00
N. ir P. Dudonis, Chester, Pa.	10.00
Petras Paserskis, Baltimore, Md.	10.00
A. Lipčius, Eddystone, Pa.	10.00
Lietuvaitė, Philadelphia, Pa.	10.00
Jonas Grušiuolis, Wilkes-Barre, Pa.	10.00
M. Urba, Easton, Pa.	10.00
Juoza N. Zajankauskas, Brooklyn, N. Y.	10.00
Amelia Motuzienė, Shenandoah, Pa.	10.00
O. Ziobienė, Frackville, Pa.	6.00
Uršulė Gužonienė, Gloucester, N. J.	5.00
"L" bendradarbis, Philadelphia, Pa.	5.00
F. P. Walantai, Philadelphia, Pa.	5.00
Nelė Gričionienė, Philadelphia, Pa.	5.00
Ad. Pauliukaitis, Philadelphia, Pa.	5.00
Po \$1: P. Gižauskienė, Chester, Pa., ir James Shaskas, Philadelphia, Pa.	5.00

Nuo kitų per laiškus ir asmeniškai gauta sekamai:

Charles ir Amilė Aiomontai, Hollywood, Fla.	\$15.00
K. Naravas, Shenandoah, Pa.	11.00
Mildred Friberg, Chicago, Ill.	10.00
W. Zilaitis, Norwood, Mass.	10.00
John and Alvina Strich, Kenosha, Wis.	10.00
Dr. Henry ir Lillian Yuska, Richmond Hill, N. Y. (pagerbimui W. ir B. Keršulių) ...	10.00
Kanados LLD 126 kp., per A. Grinkų, Vancouver	9.00
Paul ir Teresė Chepla, Cleveland, Ohio	6.00
Antanina Bajalienė, Maspeth, N. Y.	5.00
Joseph Simel, Choltz Neck, N. J.	5.00
Senas parapijonas	5.00
Petras Bieliauskas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
Ignas Sutkus, Maspeth, N. Y.	5.00
Jonas Petronis, Montreal, Canada	5.00
Albina J. Mikalaus, Ozone Park, N. Y.	5.00
Z. B. Janauskai, Toronto, Canada	5.00
M. Pauzienė, Toronto, Canada	5.00
P. S. Pajuodaiciai, London, Canada	5.00
Anna Jay, Brooklyn, N. Y.	4.00
Po \$1: John Kazel, Lexington, Ky.; C. Skarbaliene, Paterson, N. J.; A. Sakalauskas, Kailua, Hawaii; E. Egelevich, Broad Brook, Conn.; John Bagdon, Dearborn, Mich.; John Kraus, New York City; Josephine Zinkus, Methuen, Mass.	4.00

A. Beniušis, padovanojo laikraščiu "Laisvei" du Liet. Namu B-vės šerūs — \$50. Ačiū jam.

Tai tiek šį sykį. Prašome turėti mintyje, kad spalio mėnesį su pirma diena, prasideda laikraščio vaju, atnaujinimas senų prenumeratų ir gavimas naujų. Kviečiame visus vadininkus stoti į darbą, taip pat kviečiame ir tuos, kurie oficialiai nedalyvauja vajuje, kaip vadininkai, gauti nors po vieną naują skaitytoją.

Dėkui visiems!

Administracija

St. Petersburg, Fla.

Rugsėjo 4 d. "Laisvėje" tilpo korespondencija iš St. Petersburgo. Rašoma apie W. Stančiką gimtadienį. Daug pasakyta apie tą gimtadienį. Bet Adelė Pakalniškienė per garsią kalbą pranešė, kad mus aplankė W. ir Milda Žukai ir randasi drauge su mumis. Žukai gyvena Elizabeth, N. J., ir jie čion atvažiavo pasidėdę Juozą Stanelį ant vakacijų ir paminėti jų 40 metų žėnybinių gyvenimą ir Mildos Žukienės gimtadienį. Bet "Laisvės" korespondentas nė žodeliu neprisiminė iš Žukų sukaktuvės. Žukai yra geri laisviečiai. Jie ne tik skaito "Laisvę", bet visados finansiškai ją remia. Aš manau, kad tokia korespondencija nėra gera. Viena diena ir toj pačioj svetainėj įvyko du gimtadieniai — vienas išskeltas ligi lubų, o apie antrą nė žodeliu neprisiminta. Žukai turi čia gerų draugų. Man sakė, kad aplankė J. ir M. Judžentus, kurie nesveikuoją ir negali atvykti į mūsų parengimus. Taipgi aplankė savo seną draugą Mocerpetrį, kuris taipgi nesveikuoją ir negali lankyti mūsų parengimų. Beje, Žukai čia įsigijo gerų naujų draugų, pamilo mūsų miestą ir nutarė 1971 metais čia apsigyventi. Tai bus dar du nariai mūsų garbingai LLD 45 kuopai.

Sellersville, Pa.

Pasekminga buvo spaudos naudai išvyka rugsėjo 6 d. Diena buvo graži ir parengimas buvo skaitlingesnis už pereinutis kitus. Svečių nuotaika buvo smagi, nes galėjo susitikti su pažįstamais ir draugais.

Turėjome tik ką grįžusius draugus bei drauges iš Lietuvos. Jie plačiai nušvietė savo įgytus išpūdžius kekeliaujant po Lietuvą.

Kalbėjo Merkių Rožytė, E. Katinis, A. Lipčius, Brooklyn choro vedėja Mildred Stensler ir svečiai iš Lietuvos Povilas Sklėris. Drg. A. Bimba trumpai pakalbėjo apie dabartinę pasaulinę situaciją.

Noriu išsireikšti padėką atsilankiusiems į parengimą, prisidėjusiems darbu bei dovanomis.

Laimėjimų dovanas aukojo šios draugės:

- K. Zambusevičienė, Reading, Pa.
- E. Katinis, Easton, Pa.
- Kulaitienė, Easton, Pa.
- A. Zoba, Frackville, Pa.
- C. Romikaitienė, Reading, Pa.
- A. Naravas, Shenandoah, Pa.
- Motuzienė, Shenandoah, Pa.
- Mariutė iš Wilkes-Barre, Pa.

Pinigais aukojo:

- F. Navadauskas \$5.00.
- A. Gegžna, Phila., \$5.00.
- Mūsų Mariutė, Philadelphia, \$10.00.
- J. Alekna, Fairless Hills, \$5.00.
- Drg. Tilvikas, Easton, pyragu ir duonelės už \$15.00.
- Draugė K. Zambusevičienė dovanojo porą gražų pyragų.
- B. A. Ramanauskai dovanojo maistą ir gėrimą už \$170.00.

Kad būtų parengimas sėkmingas, su darbu prisidėjo šie draugai bei draugės: P. F. Valantai, R. Merkis, Kazlauskas, J. Katinis.

Mūsų darbščiosios Philadelphia parengimų gspadinės paaukojo porą dienų darbo — A. Tureikienė, V. Paliepienė, P. Valantienė, E. Katinis ir gražioji Marytė.

Į stalus patarnavo Merkių dukrelė Rožytė, K. Zambusevičienė, E. Katinis, Lietuvaitė ir Čerkauskienė. Su gėrimais aptarnavo Merkis, Kazlauskas, Ramanauskas ir Jurgelis.

Dėkoju P. Ventai ir draugei Zambusevičienei, kurie atliko atsakingą ir svarbų darbą.

Sis parengimas parodo, kad senieji Amerikos lietuviai yra dar stiprūs ir gali savo darbininkiską spaudą palaikyti. Dar ilgai gyvuos mūsų laikraščiai.

Geriausiu linkėjimų viems mūsų draugams, kurie dirba ir remia mūsų spaudą.

B. Ramanauskienė

Su kokybės ženklų

Kaunas. "Drobės" fabriko grynavinė medžiaga vyriškiems kostiumams "Garnys" ir "Litekso" paltinis audinys "Liutauras" yra pirmieji Lietuvos vilnos pramonės gaminiai, kuriems suteiktas valstybinis kokybės ženklas. Šiuo metu Lietuvos lengoji pramonė iš viso gamina 22 dirbinius su kokybės ženklų.

Geriausiu linkėjimų draugams Žukams.

Senas Draugas

Tytuvėnai — gražus šimtamečio miško ir ežerų apsuptas kampelis. Kiekvienais metais čia suvažiuoja nemaža poilsiautojų. Prie Gylio ežero įsikuria moksleivių, sportininkų stovyklos. Savaitgalyje čia poilsiautojų dar padaugėja. Nuotraukoje matome poilsiautojų patogumui prie Gylio ežero pastatytą kavinę "Papartis."

B. Aleknavičiaus nuotrauka

IS MANO PRISIMINIMU

M. ŠUMAIŠKAS

Neužmirštamą akimirkos

Ivykdžiusi fašistinių perversmą, Lietuvos buržuazija tikėjosi užgniaužti revoliucinį darbo žmonių judėjimą ir nesigailėjo smūgių, kad ji galutinai pribaugtų. Fašistai žudė revoliucinio judėjimo vadus, vaikė darbininkų organizacijas, žiauriu teroru slopino kad ir mažiausią darbininkų kovos pasireiškimą, o tos kovos dalyvius grūdė į kalėjimus ir koncentracijos stovyklas. Vien per 1934 metų vienuolika mėnesių (nepilnai duomenimis) kariuomenės teis-

mas ir apeliaciniai rūmai nutiesė už revoliucinį veikimą 89 žmones, kurių bendras sunkiųjų darbų kalėjimo laikas sudarė 550 metų.

Be to, tuo pat metu laukė teismo dar 30 politinių kalinių. O kur dar tie, kurie sėdėjo be jokio teismo, nubautsi administraciniu būdu!

Darbininkai tikėjo savo jėgomis

Tačiau šelstantis teroras neįbaugino darbininkų klases, nepalaužė jos revoliucinės dvasios. Kasmet Lietuvoje vis labiau stiprėjo kova prieš fašistinę diktatūrą. Darbininkai, tikėdami savo jėgomis, kaskart darėsi drąsesni ir organizuotesni. Tuo metu, kai fašistinė valdžia masiškai ėmė uždarinėti legalias profesines sąjungas, darbininkai, iš pagrindžio vadovaujami Komunistų partijos, būrėsi į nelegalias organizacijas.

Štai 1935 m. Kaune ir kituose Lietuvos miestuose veikė nelegalios siuvėjų, odininkų, metalo apdirbimo ir tekstilės pramonės darbininkų, spaustuvininkų profesijos sąjungos. Jose veikdami, darbininkai šaukė mitingus, pasitarimus, kuriuose reikalavo profesijų legalizavimo, kvietė darbininkus į kovą už savo teises ir demokratines laisves.

Klasiniai susidūrimai tapdavo vis aštresni. Negalėdami pakęsti augančio samdytojų savavaliavimo, darbininkai aktyviau įsitraukdavo į streikus, kurie nesulaikoma ir vis plačiau kilo įvairiose Lietuvos vietose — tiek mieste, tiek ir kaime. „Priekalo“ žurnalo duomenimis, 1934 metais Lietuvoje įvyko beveik dvigubai daugiau darbininkų streikų, negu jų buvo 1933 metais.

Buržuazinė priespauda, fašistinis režimas darėsi vis labiau nepakenčiamai darbo žmonėms. Jei išnaudojimo ir skurdo našta vis labiau slėgė darbininkus, tai galima įsivaizduoti, kokiomis sąlygomis gyveno darbariai, kurių skaičius kasmet vis augo. Bedarbiai, susibūrusiems prie viešųjų darbų, fašistinės savivaldybės nuolat mažino jau ir taip elgetiškus atlyginimus.

Tas pats ir kaime

Aštrėjo klasiniai prieštaravimai ir kaime. Ekonominės krizės metais valstiečiai dar labiau nuskurdo, ir jie ėmė vis aiškiau suprasti, į kokią pragaištį Lietuvą stumia fašistų valdžia. Pavojus iš hitlerinės Vokietijos pusės, o taip pat ponų Lenkijos agresija, beviltiška rytdiena vertė darbo valstietį vis glaudžiau jungtis su darbininkais į bendrą kovą prieš bendrus išnaudotojus. Suartėjimas su darbininkų klase buvo reikšmingas posūkis Lietuvos valstiečių judėjime.

Ypač stipri valstiečių judėjimo banga nusirito per Lietuvą 1935 metais. Šis judėjimas apėmė plačią mūsų krašto teritoriją. Prasidėjęs Suvalkijoje, jis greit plito skurstančiame Dzūkijos kaime, netrukus pasiekė ir Žemaitijos valsčius. Kylantiems į kovą plūgo broliams pritarė visos Lietuvos valstiečiai, nes šioje kovoje jie matė bendrus tikslus.

Valstiečiai, atsisakę remti buržuazinę valdžią ir ekonomiškai, ir politiškai, pasiskelbė streiką. Daugelyje vietų buvo steigiami streikų komitetai. Jie uždraudė vežti į miestą maisto produktus, reikalavo, kad būtų pakeltos kainos valstiečių gaminams, kad kaimo varguomenė atleistų nuomokėčių.

Streikininkai kėlė ir politinius klausimus: ragino kovoti už demokratines laisves, už fašistinių savivaldybių paleidimą; reikalavo paleisti politinius kalinius, išrinkti darbininkišką seimą.

Norėdama nusopinti valstiečių judėjimą, fašistinė valdžia ėmėsi smurto. Prie streikuojančius buvo pasiųsti policijos būriai. Daugelyje vietų įvyko ginkluoti susirėmimai, kurių metu neapsieita be kraujo praliejimo ir nekaltų žmonių aukų.

Ir užsienio lietuviai

Šie įvykiai rodė, kad fašistinės valdžios reikalai pašlijo, kad ji praranda savo pozicijas. Smurtu parremtos valdžios autoritetas krito ne tik Lietuvoje, bet ir tarp tų lietuvių, kurie ieškodami darbo ir duonos, buvo išsiblaškę po tolimas pasaulio šalis.

Lietuvių emigrantų tarpe taip pat vyko judėjimas, kuris siejosi su Lietuvos darbo žmonių kova prieš išnaudotojus, nekenčiamą režimą, už demokratines laisves.

Lietuvos fašistai ieškojo būdų, kaip atstatyti savo pašlijusį autoritetą užsienio lietuvių tarpe, kaip jų aktyviau pavaizduoti sunkią Lietuvos vidaus padėtį, kaip po nacionalinės vienybės vėliava atitraukti darbo žmones nuo revoliucinės kovos. Tuo tikslu ir buvo numatytas susaukti vadinas viso pasaulio lietuvių kongresas, kurį organizuojant, ne antraeilį vaidmenį turėjo atlikti tuo pat įkurta tariamai nepartinė užsienio lietuviams remti organizacija. Panašūs kongresai buvo jau ne naujas reiškinys, 1934 metais Lietuvoje įvyko beveik dvigubai daugiau darbininkų streikų, negu jų buvo 1933 metais.

Buržuazinė priespauda, fašistinis režimas darėsi vis labiau nepakenčiamai darbo žmonėms. Jei išnaudojimo ir skurdo našta vis labiau slėgė darbininkus, tai galima įsivaizduoti, kokiomis sąlygomis gyveno darbariai, kurių skaičius kasmet vis augo. Bedarbiai, susibūrusiems prie viešųjų darbų, fašistinės savivaldybės nuolat mažino jau ir taip elgetiškus atlyginimus.

lams panaudoti po visą pasaulį išsiblaškiusius tautiečius.

Pažangūs lietuviai juos suprato

Pažangūs užsienio lietuviai ir jų organizacijos, be abejo, suprato šio kongreso organizatorių užmačias ir ne be pagrindo galvojo, kad Lietuvos fašistai, užuot leidę jiems kongrese kalbėti ir pareikšti savo balsą, tik duos išsklaidyti savo vadeivų paruoštas paskaitas bei rezoliucijas. Nežiūrint to, pažangieji užsienio lietuviai darbininkai vis dėlto nutarė kongrese dalyvauti.

1935 m. birželio 30 d. — liepos 1 d. Clevelande įvyko visuotinis JAV lietuvių darbininkų suvažiavimas. Apsvarstęs kitus klausimus, suvažiavimas taip pat išrinko delegaciją į viso pasaulio lietuvių kongresą įvyksiantį Kaune. Delegatų grupę sudarė F. Abekas, K. Kielienė, J. Mažeika ir J. Ormanas. Kanadiečiai taipogi pasiuntė savo delegatą — Matą Gobą.

Amerikos lietuvių delegacijos vaidmuo

1935 m. rugpiūčio 11 dieną prasidėjo kongresas. Pažangių Amerikos lietuvių delegatai kongreso metu kiek galėdami stengėsi padėti Lietuvos darbininkams jų kovoje už demokratinių laisvių atkūrimą, siekė, kad būtų pagerinta liaudies masy padėtis, kad iš kalėjimų būtų paleisti politiniai kaliniai revoliucionieriai.

Tačiau, kaip ir buvo tikėtasi, Lietuvos fašistai visokiems būdais trukdė pažangių užsienio lietuvių delegatų veiklai. Visų pirma, prisiimdami įvairiomis priemonėmis, jie neleido delegatams antifašistams pasisakyti iš kongreso tribūnos, dėjo pastangas, kad jis nesustikintų ir nebendrautų su Kauno darbininkais.

Lietuvos Komunistų partija kongreso išvakarėse ir jo metu išvystė plačią anti-fašistinę kampaniją, kvietė remti pažangius kongreso delegatus. Kongreso atidarymo dieną miesto sode, prie Valstybės teatro rūmų, kur vyko kongresas, susirinko gausios darbininkų minios. Darbininkai protestavo prieš antidemokratišką kongreso pobūdį. Vos tik atvykus į kongresą prezidentui, buvo iškelta raudona vėliava su užrašu „Laisvė politiniams kaliniams antifašistams!“

Darbininkams išsklaidyti buvo iškviesta policija. Kauno darbininkai, kuriems neleido susitikti su pažangiais delegatais pačiame kongrese, lankė juos tose vietose, kur jie buvo apistoję, plačiai informuodami apie politinę ir ekonominę padėtį. Daugelio įmonių delegacijos įteikė kongreso atstovams antifašistams darbininkų sveikinimus ir linkėjimus. Delegatai savo ruožtu lankėsi darbininkų butuose, pramonės įmonėse, kur jie susipažino su Lietuvos darbo žmonių gyvenimo politinė šalies santvarka.

(Bus daugiau)

Washingtonas. — Čia atvyko Japonijos militaristų grupė ir tarėsi su Pentagonu dėl bendros militarinės veiklos. Japonų militaristai nori gauti JAV branduolinių ginklų paslaptis.

Montello, Mass.

„Laisvės“ rudeninis piknikas įvyks šį sekmadienį, rugs. 20 d., Worcesterio Olimpijos parke. Montelliečiai ruošiamės skaitlingai dalyvauti. Vyksime automobiliais.

Rugsėjo 6 dieną mirė senas Montello gyventojas Leonas Kasparavičius. Buvo pašarvotas Edward Waitt šerminėje. Palaidotas Melrose kapinėse. Paliko nuliūdusius žmoną Oną, sūnų, marčią, brolių Praną Montelloje. Priklausė prie Šv. roko Draugystės.

Rudeninis piknikas po stogo įvyks spalio 11 dieną Liet. Taut. Namų viršutinėje salėje. Rengia LLD 6 kuopa ir Moterų Apšvietos Klubas.

G. Shimaitis

Brockton, Mass.

Rugsėjo 6 dieną mirė John Ustupas, sulaukęs 85 metus amžiaus. Mirė Nursing Home, Bridgewater, Mass. Buvo laisvai pašarvotas Anderson Funeral Home. Šerminėje buvo daug gėlių ir laidotuose dalyvavo jo sūnus John Uston iš Fullerton, Calif. ir jo brolis K. Ustupas, jo žmona ir kiti giminės ir montelliečiai. Palaidotas Easton, Mass., kapinėse. Paliko liūdesyje žmoną, sūnų, brolių ir daug draugų, kurie jį pažino.

Jau 1905 metais jis priklausė prie Lietuvių Socialistų Sąjungos, skaitė laikraštį, „Kovą“, vėliau „Laisvę“. Iš amato buvo judamą paveikslų operatorius. Per keletą metų laikė krutamą paveikslų biznį Liet. Tautiškame Name. vėliau Montposett, Mass. Lietuvoje pažėjo iš Strošiūnų kaimo, Alizavos apylinkės.

Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti pas žmonos sūnų pietums. Ten buvo tinkamai pavaišinti.

Laidotuose dalyvavęs

Rochester, N. Y.

Gedimino Draugystė rengia gegužinę arba pikniką rugsėjo 27-tą dieną Gedimino svetainėje, 575 Joseph Ave. Pradžią 1 val. Visi Rochesterio ir apylinkės lietuviai nuosirdžiai prašomi dalyvauti. Ir draugai kanadiečiai maloniai kviečiami dalyvauti. Mes visus širdingai priimsime ir pamylėsime skaniais patiekalais ir saldžiais gėrimais.

O kaip Binghamtono draugai? Jau seniai mus aplankėte. Labai malonu būtų jus visus matyti. Labai prašome dalyvauti. Visų lauksime.

Rengėjai

Cranford, N. J.

LLD 54 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 20 d., 2 val. po pietų, pas L. Šerelienę (Novak), 460 Brookside Place.

Visi dalyvaukite. Šiame susirinkime bus LLD Centro komiteto rinkimai dviems metams.

Taipgi turime ir daugiau svarbių reikalų aptarti.

LLD 54 kp. valdyba

Conraky. — Gvinejos respublika užmezgė diplomatinius ryšius su Vokietijos Demokratine (socialistine) Respublika ir pasisakė tęsti kovą prieš imperialistus.

Ketvirtą dešimtį pradėdant

Tarybų Lietuva neseniai paminėjo savo trisdešimtmetį. Darbu ir dainomis Nemuno krašto žmonės pasitiko šią gražią sukaktį, darbu ir kūrybinga nuotai-ka pradėjo ketvirtą naujojo gyvenimo dešimtmetį.

Darbas ir džiaugsmas... Nuolatinės, kasdieniškos pastangos ir šventiškas iškilmingumas... Šiandieninėje Lietuvoje šie dalykai labai gerai sugyvena. Tai ir su prantama: kai ryškiai išdosi visų žmonių bendrų pastangų gražūs rezultatai, smagu visiems kartu ir pasidžiaugti, pasilinksinti, kartu pasvajoti apie dar šviesesnį rytdieną.

Gera svajoti, kai tavo užmojai remiasi realybe, kai svajonės patikrintos ne vienose, ne vienerių metų patirtimi. Nemuno kraštas, prieš trejetą dešimtmečių pasukęs nauju, socialistiniu keliu, išmoko svajoti, išmoko ir tas svajones greit įgyvendinti. Ko nebuvo užvakar, vakar jau buvo. Ko nebuvo vakar, šiandien jau egzistuoja. O ko dar nėra šiandien — bus rytoj, po metų, po kitų.

Iš tiesų, vienas būdingiausių Lietuvos žmonių naujų bruožų — kasdieniškas, tiskliau — dalykiškas požiūris į kasdien besikeičiančius gyvenimo reiškinius, į visas geras naujoves, kurių pilna kiekviena savaitė. Nėra to, ko žmogus nepadarė, ko neįveikė, ko nepadarė, ko neįveikė.

Svarbu jam, jo polėkiui duoti sparnus, jo entuziazmui — gyvenimišką pamatą, tinkamas sąlygas.

Tarybų valdžia suteikė tokias sąlygas visiems Lietuvos darbo žmonėms, ir jie netruko parodyti savo sugebėjimus visose gyvenimo srityse. Lietuvos ekonomika, mokslas, kultūra, me-nas — ką beimtum, iš kurios pusės į visa tai be-

žvelgtum, — dideliais laimėjimais, išpūdingais rezultatais džiugina kiekvieną blaiviai galvojančią vertintoją. Ir, žinoma, kiekvienam blaiviai galvojančiam turėtų būti aišku, kad visi tie ekonominiai rezultatai, nacionalinės kultūros laimėjimai, gražiai išpuoselėti kūrybos žiedai, kuriais Tarybų Lietuva šiandien nustebina pasaulį, neatsirado savaime. Reikėjo pradėti nuo labai nedidelio buržuazinės valdžios laikų palikimo, daug ką teko kurti visai, kaip sakoma, plyname lauke. Reikėjo, be to, įveikti karo sunkumus, daug ką kelti iš de-gėnčių griuvėsių, iš pelenų.

Dešimtmečiai — tai ne šimtmečiai. Valstybės, tautos gyvenime tai nėra daug. Ir, žinoma, ne viską spėta padaryti, pasitaiko kasdieniški sunkumai, nesklaidumų, sparčiai augančiam kraštui būdingų problemų. Tačiau tai nekelia nerimo Nemuno krašto žmonėms. Blaiviai visa tai vertina ir dauguma Tarybų Lietuvos svečių, turistų iš visų pasaulio kampelių. Jeigu tik jie atkeliauja su geros valios vizitu, jeigu jie iš tikrųjų nori susipažinti su naujojo Lietuvos gyvenimo esme, — visi jie prieina vienybės ir tos pačios išvados: Nemuno krašto žmonės pasuko teisingu keliu; jeigu ne socialistinė santvarka, apie tokias miestų ir kaimų statybas, apie tokias mokyklas ir bibliotekas, apie tokią išsilavinusią jaunomenę ir šiandien tegalima būtų tik svajoti, kaip svajota buržuazijos valdymo metais.

Sunku skaičiais bepalyginti anuometinį materialinį gyvenimo lygį su dabartiniu. O ką bekalbėti apie dvasinį žmonių pasaulį, apie kultūrinių žmogaus poreikių patenkinimą, apie išau-

gusius kiekvieno gyventojų sluoksnio dvasinius interesus. Jaunesni žmonės arba iš viso pirmą kartą Lietuvą aplankantys svečiai ir negali palyginti su praeitimi, nebent palygina su kitų kraštų gyvenimu, su kitokios socialinės sistemos reiškiniais, daro savo išvadas, reiškia susižavėjimą.

O vyresnio amžiaus tautiečiai Nemuno krašto dabartį lygina su tuo, ką jie matė prieš kelis dešimtmečius, dėl duonos kąsnio ar dėl kitokių nepalankių aplinkybių, palikdami tėvų žemę. Jie gerai pažinojo anuometinio gyvenimo „pyragus“, ir todėl dabar labai greit perpranta, kas ir kokia linkme pakitę. Juos nūdienės Lietuvos pažanga, mokslas ir kultūra, jos žmonių buitis, šiokiadienių ir šventės spalvos jaudina kur kas labiau. Tai ir supranta, ma, jie čia suranda savo jaunystę. Ir dar — jie čia randa savo krašto jaunystę: tai, kas juos kadaise skaudino ir vargino, — dingso senąja, kapitalistine praeitimi. Be abejo, kas linki savo kraštui, savo tėvų žemei laimės, tas džiaugiasi visais dideliais ir mažais jos laimėjimais. Tą savo džiaugsmą jie išreiškia pačiais gražiausiais, nuosirdžiausiais žodžiais. Pavartykime Tarybų Lietuvos spaudoje, pažūrėkime iševijos leidinius — daug juose rasime šviežių išpuodžių, kuriuose pasakoja žmonės, savo akimis pamatę šį šiandieninį Lietuvos materialinius ir dvasinius turtus. Išgilinkime į tuos žodžius ir kartu su visais pasidžiaukime.

Vilius Baltrenas

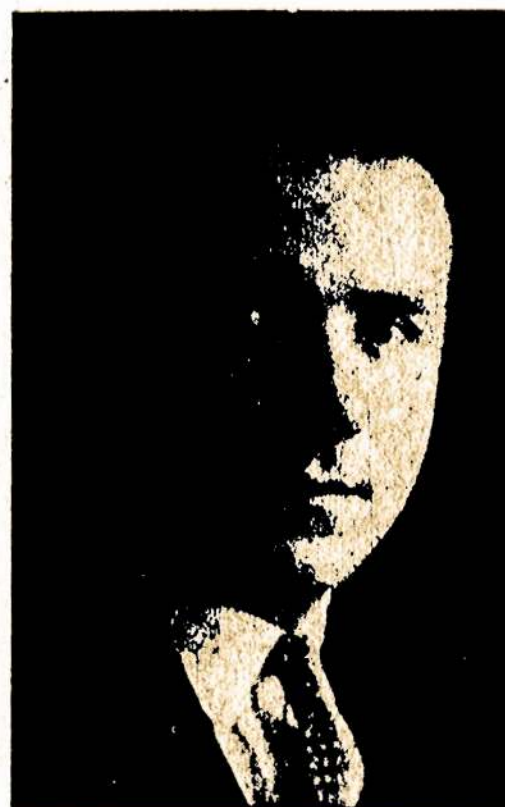
Bogalusa, La. — Aukštesnioji 600 studentų mokykla buvo uždaryta, kai ten įvyko tarp baltųjų ir juodųjų studentų muštynės. Policija prieš juos panaudojo ašarinius gazus.

WORCESTER, MASS.

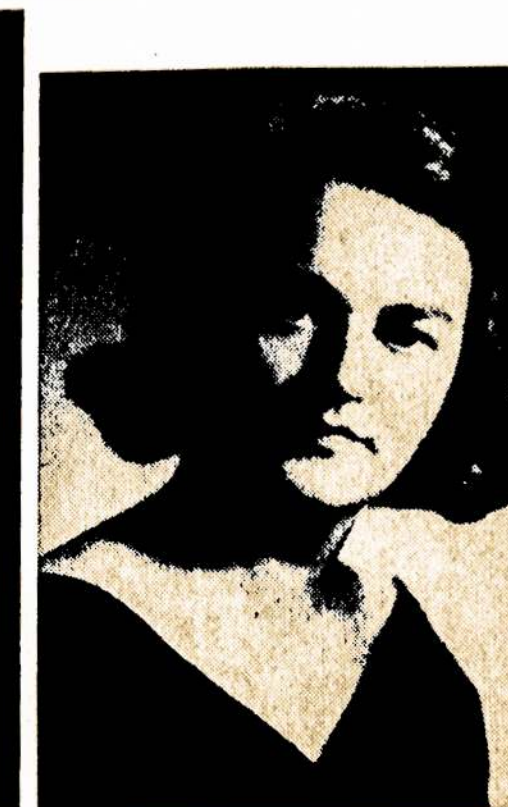
PIKNIKAS

Ruošia LLD 7-a Apskritis „Laisvės“ prenumeratų vajaus atidarymui

Sekmadienį, Rugsėjo-Sept. 20 dieną

J. Sabaliauskas

Irene Janulis

Al Dupša

OLYMPIA PARK SHREWSBURY, MASS. PRADŽIA 11 VAL. RYTO

Programoje dalyvauja vietinis AIDO CHORAS, vadovybėje Al Dupšo. Taipgi Choro solistai — J. SABALIAUSKAS, IRENE JANULIS ir pats AL DUPŠA

Kviečiame visus lietuvius iš Naujosios Anglijos apylinkės dalyvauti. Su dainomis pradėsime „Laisvės“ vaju, kad jis būtų sėkmingas. Bus ir iš „Laisvės“ kolektyvo maryl.

— Rengėjai

LLD reikalai

PROTOKOLAS

Lietuvių Literatūros Draugijos 11-ojo suvažiavimo, atsibuvusio 1970 metų rugpiūčio 20 d., Detroito Lietuvių klube, 4114 W. Vernor Highway, Detroit, Michigan.

Jurgis Nausėda, LLD 52 kuopos, Detroit, pirmininkas 10:45 val. ryto atidarė suvažiavimą, pasveikindamas detroitiečių vardu visus dalyvius, ir pakvietė Centro sekretorę Ievą Mizarienę pradėti suvažiavimo tvarką, kadangi nei K. Petrikienė, Centro pirmininkė, nei J. Gasiūnas, Centro vicepirmininkas, nedalyvauja suvažiavime.

Ieva Mizarienė pasveikino delegatus, padėkojo detroitiečiams už jų kooperaciją ruošiant suvažiavimą, pranešė, kad šiais metais mūsų Draugija švenčia 55 metų gyvavimo jubiliejų.

Ji perskaitė suvažiavimo dienotvarkę, kuris priimtas. Suvažiavimo pirmininke išrinkta detroitietė advokatė Stefanija Masytė aklamacijos būdu. Pirmininkės pagalbininku išrinktas Valys Bunkus iš New Yorko. Suvažiavimo sekretore išrinkta Ieva Mizarienė.

Dalyvių registravimui komisijon išrinkta: Julija Urmonienė iš Chicago ir Valė Sutkienė iš San Francisco, Calif.

Sveikinimų ir Rezoliucijų komisijon išrinkta: Ks. Karosienė iš Oakland, Calif., Jonas Grybas iš New Yorko, ir Jonas P. Milleris iš St. Petersburg, Fla.

Pirmininkė Masytė pakvietė sekamus dalyvius trumpai išsireikšti: Antaną Bimbą iš New Yorko, Joną P. Millerį iš St. Petersburg, Fla., Ksaverą Karosienę iš Oakland, Calif., J. S. Mažukną iš Pittsburgh, Pa., J. Montvilą iš Chicago, Vincą Zabul ir Miką Masį iš Detroito, kuris buvo vienas iš LLD 52-os kuopos kūrėjų.

Pirmininkė perskaitė daktaro Antano Petrikos laiską (sveikinimą su naudingais Draugijos labai patarimais suvažiavimui), kuris priimtas entuziastiškai.

Skaitytas LLD Centro pirmininkės K. Petrikienės raportas. (Tilps atskirai laikraštyje). Raportas priimtas. Centro sekretorės Ievos Mizarienės raportas apėmė laikotarpį nuo pradžios 1967 metų, kada ji užėmė Centro sekretorės vietą, iki dabartinio laiko. Narių skaičius per tą laikotarpį sumažėjo apie 100, nors iš prižasties mirties netekome 249 ir išsibraukė, daugiausia dėlei senatvės, 143, bet naujų gavome 250.

Likvidavosi bei susijungė su kitomis 8 kuopos, bet veik visi jų nariai perėjo arba į pavienius narius, arba persikėlė į kitas kuopas. Kuopos likviduojasi ne dėlei stokos narių, bet todėl, kad nėra kam užimti valdyboje vietų. Viena kuopa (166—Stamford, Conn.) per tą laiką atgaivinta.

Šiais metais jau gavome 38 naujus narius, o pilnai užsimokėjusių šių metų duokles už visus narius turime 38 kuopas. Tai mažas skaičius, ir sekretorė ragina narius ir kuopų valdybas pasistenėti išskolektuoti duokles iš visu.

Finansiniai Draugija laikosi gerai, dėka aukotojų ir kai kurių mirusiųjų draugų palikimų. Čia reikia priminti 45 kp. St. Petersburg, Fla., kuri užima pirmą vietą su aukomis Centru.

Nepaisant, kad duodame nariams žurnalą "Šviesa" keturis sykius į metus, davėme penkias knygas bėgyje trijų metų ir pusės, balansas mūsų sumažėjo tik apie \$1,500 nuo pradžios 1967 metų. O gi viskas kyla—ir žurnalo išleidimas, ir paštas, ir ekspedicija...

Šiais metais nariai gaus dar vieną knygą, tai Vytauto Kazakevičiaus paruoštą knygą "Amžiais su gimtine" ryšium su Rojaus Mizaros 75-ju gimtadieniu. Angliškai skaitantiesiems duosime A. Bimbos knygą "Molly Maguires".

Dėlei "Šviesos" leidimo turime sunkumų su spaustuve. Mat, "Šviesa" spausdinama svetimoje spaustuvėje, ir kai kada labai suvėluotai gauname.

Šiais metais įvyksta nominacijos ir balsavimai į Cent-

tro Komitetą 1971-1972 metams. Nominacijų ir balsavimo laiką pakeitėme, kad būtų patogiau nariams dalyvauti susirinkimuose. Kaip žinote, nominacijos įvyko balandžio-gegužės mėnesiais, o balsavimai įvyks rugsėjo-spalio mėnesiais. Džiugu, kad įeina į Komiteto ir alternatų kandidatūrą naujų žmonių. Yra, taip sakant iš ko pasirinkti.

Svarbiausias komiteto prašymas, tai kad kuopos laikytų susirinkimus kiekvieną mėnesį. Kitas prašymas, tai kad šį sezoną, minint mūsų 55 metų jubiliejų, kuopos bei apskritys suruoštų parengimus LLD naudai.

Sekretorės raportas priimtas. Sekretorė pranešė, kad išdinknas Povilas Venta, kuris negalėjo dalyvauti dėlei savo darbo aplinkybių, sutinka su Centro sekretorės skaitytu finansiniu raportu.

"Šviesos" redaktorius Antanas Bimba skaitė savo raportą, kuris bus išspausdintas šių metų "Šviesos" 4-am numeryje. Raportas priimtas.

Nutarta turėti pertrauką pietums nuo 12:30 iki 2 val. po pietų. Detroito kuopos šeimininkės paruošė pietus ten pat klube.

Antroji sesija pradėta 2:15 val. po pietų—S. Masytė pirmininkaujant.

Prasideda apdiskusavimas raportų. Nutarta apriboti kiekvienam 5 minutėmis.

Kalbėjo: J. Montvila, Chicago; J. K. Alvinas, Michigan; J. P. Milleris, St. Petersburg, Fla.; J. Jaskevičius, Worcester, Mass.; J. Urmonas, Chicago; V. Zabul, Detroit; J. Grybas, New York; M. Plečkaitienė, Chicago; V. Bunkus, New York; M. Vasiliauskiene, Chicago; J. Urmonienė, Chicago.

Centro sekretorė Ieva Mizarienė ir "Šviesos" redaktorius Antanas Bimba davė atsakymus į iškeltus klausimus. Diskusijos uždarytos 4:25 val. po pietų.

Registravimo komisijos narė J. Urmonienė pranešė, kad užsiregistravo 46 dalyviai, kurie atstovauja 13 kuopų, 1 apskritį ir Centro Komitetą. Delegacija susideda iš plačios Amerikos nuo Californijos iki rytų—New Yorko, Massachusetts ir Florida. Raportas priimtas.

Sveikinimus suvažiavimui skaito sveikinimų ir rezoliucijų komisijos narė K. Karosienė. (Sveikinimai išspausdinti "Laisvėje"). Aukų prisiūsta \$513.

Ks. Karosienė skaito sveikinimų ir rezoliucijų komisijos patiektas rezoliucijas:

1. Rezoliucija teikios klausimu.
2. Sveikinimas Lietuvos liaudies ir vadovybės 30-ųjų metinių proga.
3. Rezoliucija organizaciniais reikalais. Rezoliucijos priimtos. (Visos išspausdintos spaudoje.)

Pirmininkė S. Masytė prašė suvažiavimo dalyvius pagerbti visus mirusius narius atsistojimu vienai minutei.

Suvažiavimas išreiškė A. Bimbai padėką už jo ilgų metų darbą prie "Šviesos" atsistojimu.

Suvažiavimas išreiškė padėką Detroito Lietuvių Klubo valdybai už suteiktą salės suvažiavimui be jokio atlyginimo.

Nutarta palikti Centro Komitetui nutarti sekančio suvažiavimo laiką ir vietą.

Suvažiavimas uždarytas 5:15 val. po pietų per pirmininkę Stefaniją Masytę.

Ieva Mizarienė
Suvažiavimo sekretorė

Miami, Fla.

Vietinės žinios

Sekmadienį, rugsėjo 14 d., buvo gantiškai šturminga diena su žaibais ir perkūnija. Lietus pylėsi kaip iš kibiro per dvi ištisas dienas. Iš tos priežasties buvo daug nelaimių. Man važiuojant su žmona Elizabetha, iš klubo parengimo, kuri vairavo mašiną, ketvirtą val. po pietų labai smarkiai lijo, tai vos parslinkome tas 8 mylias iki savo namų. Tačiau, klubo parengimas buvo pasėkmingas, publikos dalyvavo šimtas su kaupu, nes Mariutė Paukštienė moka pataisyti skanūs pietus. Klubo prezidentas Jaronimas Šukaitis perstatė Vincą Boviną padaryti pranešimą, kad rugsėjo 20 d. Socialio klubo salėje turėjome šaunius pietus ir koncertą po Birutės Ramoškaitės vadovybe, paprašė visus daly-

vauti. Antras kalbėjo Povilas Gabrėnas, tiksliai ką sugrįžęs iš kelionės po Tarybų Lietuvą ir Europą. Ketina parašyti savo kelionės išpuodžius.

Taipgi Marie Koch, pasveikino su gimtadieniu Barbara Zavis, kuriai sudainuota "Happy Birthday". Barbara Zavis turėjo atostogas porą mėnesių Kalifornijoje. Mes jai palinkėjome daug sveikatos. Jonas ir Ursulė Daugirdai, prie baro patarnavo publikai. Kadangi lauke lietus gausiai lijo, tai dižiūma klubiečių ir svečių laiką praleido prie stalų ir kortų.

Daug kas teiravosi, kodėl aš neparašau kokių nors žinių į "Laisvę". Priežastis tai senatvė. Neužtenka to, daktaras pastebėjo, kad turiu per aukštą kraujo spaudimą net 215. Ačiū tiems, kurie mane užjaučia.

V. J. Stankus

OAKVILLE, CONN.

Liūdnas Prisiminimas

Rugpiūčio 11 dieną, 1970, sukako vieni metai, kaip mirė mano gerbiamas vyras

JUOZAS ZURAITIS

Ilsėkis ramiai, neužilgo ir aš ateisiu pas tave.

Ona Zuraitienė

So. Boston, Mass.

Rugsėjo 5-tą A.L.P.Klubas laikė pirmą po vasaros atostogų susirinkimą. Suėjo beveik pusė narių. Į susirinkimą nepribuvo pirm. A. G. ir užrašų sekretorius S. R. Finansų sekretorė E. Repšienė susirinkimui pirmininkavo.

Nutarta rengti whist parys kas šeštadienio popietę. Pirmą šio sezono parė rengiama rugsėjo 19-tą šeštadienį, 2-ą val. popiet. Taipgi nutarta prisidėti prie "Laisvės" leidžiamo albumo su \$30.

Po to laikytas LLD 2-os kuopos susirinkimas, kuriam pirmininkavo K. Kazlauskienė. Užrašų sekretoriaus nebuvo, tai praėjusios veiklos raportas nepatiektas, ir mažai kas buvo nutarta. Pravestas balsavimas į LLD Centro Komitetą—valdybos ir alternatų. Nutarta skirti \$30 "L" leidžiamam albumui. Su klubu susidėjė turėsime pusę puslapio JAV lietuviams svarbioje knygoje.

Reikia nepamiršti, kad rugsėjo 20-ą rengiama spaūdosa naudai piknikas, kuris įvyks gražiam Olimpija parke, Worcesteris. Kaip visusmet, tikimės, kad ir šį sykį usteriečiai gražiai priims ir pavaišins visus. Pasimatysime dar tebežaliuojančiame Olympia parke.

A. Kandraška

Nashua, N. H.

Skaudi nelaimė ištiko M. Ziedelį. Jam suparalyžavo dešinį šoną, ranką ir koją. Jau ketvirta savaitė guli ligoninėje. Daktarai sako, kad sveikata pasitaisys, bet ims daug laiko. Linkiu jam pilnai susveikti.

W. Briedis

Baltimore, Md.

LLD 25 kuopos ir LDS 48 kuopos susirinkimai įvyks šeštadienį, spalio 3 d., 2 val., 2538 McHenry St. Svarbiu visiems nariams dalyvauti. Bus LLD Centro Komiteto balsavimai ir rinkimas delegatų į šeštosios apskrities konferenciją, kuri įvyks spalio 18, Chester, Pa.

Valdyba

Waterbury, Conn.

Spalio 18 dieną LLD 28 kuopa rengia pikniką pietus spaudosa naudai. Įvyks K. J. Vaitonių sodyboje, 25 Roosevelt Drive, Waterburyje. Pietūs—1 val. Visi esate kviečiami, nes tai bus paskutinis rudens parengimas tyrame ore. Prašome įsitemyti ir nepamiršti.

Klem. Yenkelūnienė

Pranešimas

So. Boston, Mass.

Šeštadienį, rugsėjo 19 d. 2 val. po pietų įvyks whist party 318 Broadway. Kviečiame visus atsilankyti ir pasilinksinti.

Fin. sekr. E. R.

Būtinai įsiamžinkite "Laisvės" 60-mečio albume, kuris jau ruošiamas.

Užrašykite "Laisvę" savo giminėms Lietuvoje.

HELP WANTED-MALE-FEMALE

HELP WANTED-MALE-FEMALE

MAINTENANCE MAN
RESTAURANT EQUIPMENT
Must have refrigeration service experience. Take over all maintenance in a cafeteria operation for a nation-wide food service chain located in Willowbrook Mall.
Must have own car. Hospitalization and insurance programs. Profit sharing, uniforms supplied, meals, mileage allowance, 6 holidays. 2-3 weeks vacation with pay. For interview contact:
Mr. McDermott
HOT SHOPPE CAFETERIA
1508 Willowbrook Mall, Wayne, N. J. — 201-785-1670
An Equal Opportunity Employer. (70-73)

Bridgeport, Conn.

Vieša padėka

Rugpiūčio 26 dieną mirus mano gyvenimo draugui J. J. Mockaičiui, pirmoje liūdėsio valandoje pirmieji man į pagalbą pribuvo sūnus Juozas Mockaitis ir jo šeima—marti, anūkės ir proanūkės. Tai buvo didelis suraminimas, pridavė stiprybės prieš tą viską atsilankyti.

Taipgi širdingiausias ačiū tiems, kurie pirkote gėles—draugijoms ir pavieniams. Taipgi dėkoju visiems palydovams, kurių buvo tiek daug. Ačiū Jonui Siurbai, kuris šermeninėje ir kapinėse pasakė atsisveikinimo kalbą, kuri buvo labai gerai pritaikyta jo darbams, ypatingai organizaciniais.

Didelis ačiū tiems, kurie per laikraštį "Laisvę" išreiškė man ir šeimai užuojautą. Didelis ačiū šermenų direktoriui Charles W. Dugelai, kuris taip gražiai viskuomi patarnavo. Labai dėkuoju laikraščiu už suteiktą vietos.

Labai didelis ačiū visiems, kurie kuo nors prisidėjote prie mano vyro palaidojimo. O tu, Juozai, ilsėkis ramiai, mes tave lankysime ir tavo kapą puošime gėlėmis.

Liudvisė Mockaitienė

IŠ LIETUVOS

Laiškas iš Italijos

Kaunas. — Profesorius J. Kupčinskas iš Italijos gavo Tarptautinės kibernetinės medicinos draugijos prezidento profesoriaus A. Masturzo laiską. Laiške rašoma, kad reumatologija daugiausia reikalaujanti kibernetikos mokslo paramos. Todėl draugija sudarė Tarptautinį reumatinių kibernetikos centrą. Profesorius A. Masturzas laiške prašo, kad J. Kupčinskas sutiktų būti šio centro ekspertų komiteto nariu.

Mokykla stovyklauja prie jūros

Raseiniai. — Birželio antroje pusėje 30 veikiausių Raseinių II-osios vidurinės mokyklos pionierių įsikūrė palapinėse, pastatytose prie Baltijos krantų, netoli Šventosios. Po savaitės pionierių pakeitė 30 aktyviausių mokyklos komjaunuolių.

Statyba plečiasi

Alytus. Medvilnės kombinatė šiuo metu dirba daugiau kaip 3,000 žmonių. Kombinoto gamybiniai kor-

MAINTENANCE HELPER. Mechanically knowledgeable to assist in heating, ventilating, plumbing and general building maintenance. GROUNDSMEN. Ability to operate medium tractors for grass cutting and snow plowing. Also general grounds maintenance.

CUSTODIANS. Evening shift, Black Seal license desired. The above positions are full time. Paid Hospitalization and major medical. Liberal insurance plan and vacations. Excellent retirement program. Uniforms supplied. Other fringe benefits. Call Mr. B. Wright. 201-257-8300, between 8 and 4. (61-70)

COUNTER GIRL
Hours 7AM to 2 PM
Mon-Fri.
ALLEN'S DINER
505 Boulevard, E. Paterson, N. J.
201-796-9730 (68-71)

INSURANCE. Major company wants ambitious girl to do diversified clerical work. Light typing, high school grad or business experience preferred, good company benefits. Springfield, N. J. area. Call Mr. Falcon for appt. bet. 10-2 PM. 201-467-1560. (67-70)

ACCOUNTANT-JR. For internal accounting and audit staff of Plainfield area real estate management and construction Co. Evening student considered. 9 to 5, 5 days, fringe benefits. Call Mr. Markman, 201-755-2401. Plainfield, N. J. (67-74)

ENGINEERING ASSISTANT. College graduate, 2 years experience in Civil or Municipal engineering. Some knowledge of surveying and design of municipal projects. Good fringe benefits. Contact township engineer, 29 Park Ave., rear, Berkeley Heights, N. J. 464-2700 bet. 8:30 and 4 PM. (64-72)

INTERNATIONAL COMPANY

Hiring men and women with sales experience for Management. Good base plus commissions. No outside work required. Call
Mr. Edd. 201-845-9386 (61-70)

Pagalvokite, kaip jūs galėtumėte prisidėti prie paminėjimo "Laisvės" gyvavimo 60-mečio.

POTVYRNIAI NEPALE

Katmandu (TASS-ELTA). Apie 500 žmonių žuvo įvairiuose Nepalo rajonuose nuo griūčių ir potvynių, kuriuos sukėlė musoninės liūtys. Nepalo nacionalinė agentūra praneša, kad buvo sugriauta daugiau kaip 4,000 namų. Žuvo derlius trisdešimties su puse tūkstančio hektarų plote.

pusai dengia 10,5 hektaro. Pradedamas statyti apdailos skyrų užims dar 5 hektarus. Taip žengiami prie planinio kombinato pajėgumo—suverpti per metus 11 tūkstančių tonų medvilnės, išausti 65 milijonus metrų audinių.

BRIDGEPORT, CONN.

Mirus

Juozui J. Mockaičiui

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Liudvisei, sūnui Juozui, broliui Feliksui ir visiems artimiesiems lengviau pergyventi tą skaudžią širdgėlą.

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 Kuopa
Waterbury, Conn.

BINGHAMTON, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Marijona Kazlauskienė

(Šimoliūniūtė)

Mirė rugsėjo 18 d., 1968 m.

Jau dveji metai kai mirė mylima žmona, vaikų motina, senelė ir sesutė. Paliko nuliūdime vyrą Joną, dukrą Florence, žentą Walter ir anūkus Lynn, Jan, Lisa ir Ted Ewanowas, ir seseris Elizabethą Viekersham, gyvenančią Hollywood, Fla., ir Oną Wellus, gyvenančią Binghamton, N. Y.

Atšventė savo keturiasdešimtąją vedybinę sukaktį

Praėjusį sekmadienį, rugsėjo 13 dieną, vieklieji laisviečiai Verutė ir Valys Bunkai, savo namuose Jamaica, N. Y., paminėjo savo 40 metų vedybų sukaktį. Vaisių metu, sužinojus šią staigmeną, svečiai sudainavo jiems "Ilgiausių metų", o vėliau, P. Venta pakvietė keletą draugų pakalbėti.

Buvo kalbų ir sveikinimų. Visi linkėjo draugams Bunkams geriausios sveikatos ir laimingos ateities. Tačiau sužinojus, kad Verutė ir Valys žada palikti New Yorką ir pakelti sparnus link Floridos, pasidarė liūdna. Mūsų veikime, anot "Laisvės" redaktoriaus A. Bimbos, netekus draugu

LIETUVOS ŽINIOS

Aukso medalis Lietuvos grafikei

Vilnius—Žinoma dailininkė A. Skirutytė antroje Milano grafikos bienalėje laimėjo aukso medalį. Jis paskirtas už graviūrą "Mano ežerėliai."

A. Skirutytės darbai gerą įvertinimą susilaukė daugelyje užsienio šalių, yra pasiekę Japoniją, Kanadą. Tarptautinėje parodoje Liublianoje (Jugoslavija) grafikos kūriny "Žvejo gimimas" gavo trečiąją premiją. Dabar A. Skirutytė ruošiasi į Lenkiją, kur jos darbai eksponuojami tarptautinėje grafikos bienalėje.

Modernus garažas

Vilnius. — Čia pradėtas statyti naujas taksi garažas. Tai pirmasis Pabaltijyje tokios paskirties originalus aštuonių aukštų pastatas iš surenkamų gelžbetonio konstrukcijų. Pirmuosiose dviejuose aukštuose įsikurs remonto cechai, autoplovyklos, techninės apžiūros linijos. Likusieji šeši aukštai sutalpina 750 automašinu, pakilusių stragtinu įvažiavimu. Šio įdomaus pastato projektas, kurį paruošė Kauno pramoninės statybos projektavimo institutas, galutinai bus įgyvendintas 1973 metais.

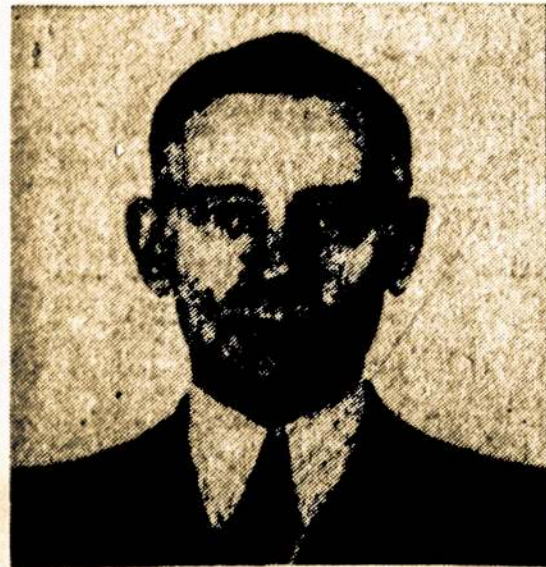
Birmingham, Ala.—Kai 22 segreguotos mokyklos atsidarė, tik negrų vaikai susirinko, baltųjų vaikai nepasirodė. Baltieji, sakoma, nesutiko leisti vaikus į segreguotas mokyklas.

Liūdnas Prisiminimas

Rugsėjo 16 dieną sukako šešeri metai, kai mirė

Antanas Malinauskas

Liekame liūdėsi netekus mylimo ir mus mylėjusio vyro ir tėvo. Ir šiandien tebespaudina širdis prisiminimas tų kančių, kurias jis kantriai kentė po mirtino apdegimo darbe, o mes buvome bejėgiai jo gyvybę išgelbėti arba tas kančias mažinti.

ONĀ MALINAUSKIENĖ, žmona WILLIAM, sūnus HELEN, duktė ROBERT, žentas

Brooklyn, N. Y.

Sveikina iš Lietuvos

Brangi Lillian, Aš atostogauju gražioje Lietuvoje. Oras puikus. Važinėjame po gražias vietas, o jų tiek daug. Gyvenu puošniame Gintaro viešbutyje. Aplankiau draugę Sasną, ji atrodo gerai, sakosi sveikata gerėja.

Perduok visiems draugams ir pažįstamiems mano linkėjimus.

J. Augutienė

Vilnius

The People, Yes! Festival to Feature Ethnic Peoples

Each of the eight evenings of "The People, Yes!" festival, to be presented by the City Department of Cultural Affairs as part of Mayor Lindsay's experimental program to utilize some of Manhattan's unused piers for recreation, will be dedicated to one or more of the ethnic and national groups that make up New York City.

"The People, Yes!" festival will be composed of eight hours of free entertainment, to be held from October 11 through 18 from noon to 10 p. m. daily on Pier 62 at 23rd Street.

The festival has been created "to provide an opportunity for the people of New York City's ethnic groups to share with their neighbors the many aspects of their individual heritages," Commissioner of Cultural Affairs Dore Schary said.

"It is our hope that as many ethnic and national groups as possible will participate," he said. Interested groups should call 360-8124 for information.

Each evening will focus on one or more ethnic groups, such as Hispanic, Jewish, Italian, Black or Chinese.

Department of Parks

Washingtonas. — Nepaisant teismo drausmės, keturių geležinkelių unijos paskelbė streiką prieš Southern Pacific Co., Chesapeake & Ohio Railway ir Baltimore & Ohio Railroad.

Washingtonas. — Nepaisant teismo drausmės, keturių geležinkelių unijos paskelbė streiką prieš Southern Pacific Co., Chesapeake & Ohio Railway ir Baltimore & Ohio Railroad.

LDS 46-tos Kuopos Jubiliejus

Mūsų LDS 46-tai kuopai šiemet sukanka 40 metų kaip ji gyvuoja, nes ji susitvėrė tais pačiais metais, kaip ir kad pats L. D. Susivienijimas. Taigi kuopa šiemet rengia jubiliejų atžymėjimui jos gyvavimo ir darbų. Ir kadangi kuopoje randasi du nariai, kurie yra filmininkai, tai jubiliejų ir atžymėjimą filmų rodyti. Jurgis Klimas rodyt savo seniai darytą filmą "Katriutės Gintarai", kuriame vaidina mūsų vietiniai aktoriai-mėgėjai. Tai bus labai gražus prisiminimas mūsų meno veikėjų. Šiame filme matysime net mirusį Vincą Kazlauską, kuris kalbės taip kaip gyvas. O antras filmininkas Jonas Grybas, tai rodyt Vilniaus studijos filmus. Žodžiu sakant, filmų rodymas užims apie dvi valandas ir pusę.

Prie to J. Klimui šiemet sueina 82 metai jo amžiaus, tai bus ši sukaktis irgi atžymėta, ir taipgi, kad jis pirmas padarė kalbamą ir spalvotą filmą lietuvių kalboje — "Kuprotas Oželis", ir kuris tapo nusistatęs į Lietuvą.

Šių filmų popietė įvyks spalio 4 dieną, 2-ą valandą popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park.

Įžanga tik \$1.50 asmeniui.

Taigi, visi ir visos esate kviečiami ateiti ir matyti mūsų aktorius vaidinant; ir taipgi filmus iš Lietuvos. Tai ir nepamirškite šios mūsų jubiliejinės filmų šventės — Spalio 4-tos dienos!

Kviečia LDS 46-tos kuopos komitetas

SERGA

Pereitą pirmadienį Juozas Zajankauskas (Joseph Zayan) turėjo lengvą širdies priepuolį ir greitomis buvo nuvežtas į ligoninę. Ten suteikta greita pagalba. Krizė jau praėjus, sveikata gražiai sugrįžta. Žinoma, dar nesijaučia pilnai gerai. Jį aplankiau antradienį. Prašė perduoti geriausius linkėjimus visiems laisviečiams.

Juozas guli Wyckoff Heights ligoninėje, kampas St. Nicholas Ave. ir Stockholm St. Ridgewood, Ward 29. Bet tikimasi, kad už dienos kitos jis jau galės grįžti į namus.

Nuosirdžiai linkime Juozui greitai ir pilnai susveikinti.

Rep.

Lankėsi draugai Nevins

Pirmadienį "Laisvėje" lankėsi buvę labai veikūs niujorkiečiai Valentina ir Alex Nevins. Dabar jie gyvena Floridoje, Fort Lauderdale. Labai džiugu buvo matyti draugą Aleką jau taip gražiai susveikusį po to didelio susižeidimo. Jautas vienas faktas, kad jis automobilį galėjo atvairuoti iš Floridos į New Yorką, parodo jo sveikatos pasį sugrįžimą. Kaip ten bebūtų, Valentina ir Alekas atrodo labai gerai.

Koks čia jų New Yorke apsilankymo reikalas? Sako atvežę dukrelę Joyce ir Genevą, N. Y., kur ji lankys kolegiją. Be to, čia jų antrą dukra Diana dirba ir gyvena, ir Valentinos tėveliai Venckūnai jau buvo jų išsilgę.

Linkime Valentinai ir Alekui laimingos ir gražios viešnagės mūsų šaunijame New Yorke. Sako nepadare klaidos apsigyvendami Floridoje. Alekas labai šiltai kalba apie mūsų tenyščius laisviečius.

Rep.

Jeruzalė. — Izraelis praneša, kad iš 450 areštuotų arabų okupuotoje teritorijoje 75 paleido iš kalėjimo.

Jeruzalė. — Izraelis praneša, kad iš 450 areštuotų arabų okupuotoje teritorijoje 75 paleido iš kalėjimo.

Pakalbinkite savo kaimynus ir pažįstamus užrašyti "Laisvę." Jie jums bus dėkingi

Važiuos į "Laisvės" pikniką Worcesteryje

I rudeninį spaudos pikniką, kuris įvyks šį sekmadienį Worcesteryje, iš "Laisvės" kolektyvo vyks Steponas Večkys ir A. Bimba. Manoma, kad bus ir daugiau niujorkiečių, kurie važiuos pas ustaričius ant "good time".

Rep.

Grįžo iš T. Lietuvos paskutinioji grupė

Paskutinioji grupė išvykusi iš New Yorko į Tarybų Lietuvą rugpjūčio 27 d., kuri susidarė iš 20 žmonių, grįžo rugsėjo 12 d.

Toje grupėje buvo mūsų veiklus "Laisvės" direktorius ir kitų draugijų narys Jurgis Waresonas ir New Yorko Moterų klubo narė Josephine Augutienė.

Teko pasikalbėti trumpai su d. Waresonu. Jis sako, kad visi grupės nariai atrodė ypatingai pasitenkine kelione. Visiems buvo progą pasimatyti su giminėmis, pabuvoti kaime, pavažinėti po gražiąją Lietuvą. Tikimės, kad kai kurie šios grupės turistai parašys savo išspūdžius.

Ieva

Kviečia į ustaričių ruošiamą pikniką

Aido choro pirmininkas Jonas Grybas sekmadienį vyksta į spaudos pikniką Worcesteryje. Turį pilną automobilį kitų gerų laisviečių.

Kaip žinia, Jonas neseniai lankėsi Lietuvoje ir iš ten parvežė gražių dovanėlių. Jis kviečia Mary Kanila (Sérgalytę) ir jos sesutę Nellie, taipgi Mrs. Olga Strapponi, kad atvyktų į pikniką sekmadienį ir tas dovanėles pasiimtu.

Rep.

Geriausia iš Lietuvos kaimo valgyklų

Kretinga. Tarybinio ūkio valgykloje vasarą valgo po 80-120 žmonių. Danieliaus Navicko, Liucijos Kaciucevičienės, Antano Stonkaus, Aldonos Jurgutienės ir kai kurios kitos šeimos kasdien nešasi pietus į namus. Matyt, neveltui pernai ši valgykla buvo pripažinta geriausia iš Lietuvos kaimo valgyklų. Dabar kretingiečiai perkelia valgyklą į naujas patalpas.

Mieste pasidairius

Rugsėjo 15 d. atsidarė Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 25 sesija, kurios darbų programa labai plati ir svarbi.

Mirė Abraham D. Feingold 70 metų amžiaus. Per 28 metus jis buvo mokytojas, bet 1950 reakcijos metais buvo suspenduotas, nes atsisakė tarnauti ragangaudžiams.

Nors nebuvo įrodymų, jis buvo apkaltintas kaip komunistas ir išmestas iš mokytojų pareigų. Jis buvo vienas Mokytojų Unijos organizatorių ir daug pasidarbavęs unijistų ir pažangiųjų judėjime.

Federaliniai agentai Harleme areštavo vyriausią narkotikų agentą Charles Green. Sakoma, jis vadovavo 100 kitų agentų, kurių biznis siekia milijono dolerių ir metus.

Naujasis Kolumbijos universiteto prezidentas Wm. J. McGill sako suradęs, kad per pastaruosius keletą metų universitetas panešė 11 milijonų dolerių nedatekliaus, kuris sudaro universitetui pavojaingą padėtį.

Stock Exchange Sąjungos prezidentas Kendall nusiskundė, kad 80 finansinių firmų žuvo ir į sekamus 6 mėnesius gali išsikelti iš New Yorko dar 50 firmų, kurios dėl pramoninės depresijos neša finansinius nuostolius.

Daugelyje bažnyčių sekmadienį įvyko iškilmingos pamaldos už areštuotus taikos kovotojus kunigus Danilę ir Phillip Berrigan ir nubautus kalėjimu už naikinimą drafto sąrašą.

Miesto taryba priėmė rezoliuciją beveik vienbalsiai su įgaliojimu miesto advokatams išbandyti teismuose, ar Amerikos vedamas karas Vietname konstitucinis.

Rep.

IEŠKOMI

Peter Makšimas, 851 Garden St., Elizabeth, N. J., ieško jo Elena Augutienė, Rokiškio rajonas, Kamajų paštas, Kuokšų kaimas, Lithuania USSR. (69-70)

Brolio Jakavičiaus Stasio, Norberto, išvažiavęs į Kanadą, Dėdės Dargio Valerijono, s. Leono, Gyveno su šeima Brooklyne, Dėdės Dargio Prano, s. Leono, gyv. New Yorke. Anksčiau visi gyv. Lietuvoje, Vieksnių miestelyje. Ieško sesers Mortos dukter, Veronika Jakavičiūtė, Kaunas, Baršausko gatvė, 1/9, Lithuania, USSR.

Parengimų Kalendorius

Rugsėjo 27 d.

Ivyks LKS B-vės popietė, "Laisvės" salėje. Bus oficialus prenumeratorių vėjau atidarymas ir pagerbimas senų draugų-veteranų veikėjų. Prašome tą dieną išrašyti į savo kalendorius.

Spalio 4 diena

LDS 46 kuopos 40 metų jubiliejus ir gimtadienio atžymėjimas įvyks Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Spalio 11 d.

Pietūs pas Čiurlius įvyks spalio 11 dieną, 12 valandą, Pattenburg, N. J.

Spalio 11 d.

"Laisvės" naudai rengiami pietūs, 1 val. dieną. 157 Hungerford St., Hartford, Conn. Ruošia L. M. Klubas.

Spalio 18 diena

Lietuvių Literatūros Draugijos 6-sios apskrities konferencija įvyks spalio 18 dieną. Prsidės 11 val. ryto. Po konferencijos pūkūs pietūs delegatams ir svečiams. Vieta: 339 East 4th St., Chester, Pa. Konferencija bus labai svarbi.

Apskrities Komitetas

Spalio 25 d.

Sekmadienį, LLD 1 kuopos parengimas Laisvės salėje pagerbimui Rojaus Mizaros, prisiminimui jo 75-mečiui.

Lapkričio-Nov. 8 d.

Laikraščio "Laisvės" koncertas. Lenkų salėje, 261 Driggs Avenue, Brooklyn, N. Y.

Lapkričio 15 diena

Lietuvių Literatūros Draugijos 55 metų jubiliejus. Advokatės Stefanijos Masytės filmas — Dainų Festivalis Lietuvoje 1965 m. Rengia LLD 2 apskritis.

"L" Albumo Komisijai ir Direktorių Tarybai

Albumo Komisijos posėdis ir nusifotografavimas rugsėjo (Sept.) 29 d., 3 val. Liet. Koop. Spaudos B-vės Direktorių Tarybos posėdis 4 val. SV (69-70)

Newyorkiečiai ir iš Apylinkės Lietuviai!

Kviečiame dalyvauti oficialaus prenumeratų vėjau atidarymo —

BANKETE

RUGSĖJO 27 SEPTEMBER

LAISVĖS SALEJE, 102-02 Liberty Ave.

OZONE PARK, N. Y.

Šiame bankete bus pagerbti "Laisvės kolektyvo nariai, kurie yra 80 m. amžiaus, kaip tai: V. Baltrušaitis, M. Stakovas, V. Venckūnas, W. Keršulis, P. Šolomska, J. Dainius, J. Barkus.

Gražiai praleisime popietį prie skanaus valgio ir pasikalbėdami spaudos reikalais.

Pradžia 1-mą valandą.— Auka \$4 asmeniui.

—Kviečia Liet. Koop. Spaudos B-vės Direktoriai